

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY LIPOWA NA LATA 2011 – 2018

ZLECENIODAWCA:

Urząd Gminy w Lipowej
Lipowa 708, 34-324 Lipowa
tel. 33 867 06 22, 867 18 49; fax.: 33 867 18 49
e-mail: uglipowa@tenit.com.pl, www.ug-lipowa.com

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING,
ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel. 33 486 53 53, fax.: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl; www.eko-team.com.pl

Wykonawcy:

OPRACOWAŁ: Agnieszka Chylak,

Osoby i instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

- 1 Maria Szustakowska, Maria Jasek - Urząd Gminy Lipowa
- 2 Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Żywcu,
- 3 Beskid Sp. z o.o.

Zdjęcie na okładce: Agnieszka Chylak

SPIS TREŚCI:

1.	Wstęp.....	4
2.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	5
2.1.	Lokalizacja terenu objętego projektem	5
2.2.	Główne cele i zadania projektowanego dokumentu	7
2.3.	Powiązania projektu planu z innymi dokumentami.....	8
3.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	12
4.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	14
5.	Istniejący stan środowiska obszaru objętego projektem planu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	15
5.1.	Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia	15
5.2.	Budowa geologiczna, warunki glebowe.....	15
5.3.	Warunki hydrograficzne	16
5.4.	Warunki klimatyczno–meteorologiczne.....	17
5.5.	Stan powietrza atmosferycznego.....	17
5.6.	Warunki przyrodniczo – krajobrazowe.....	19
5.6.1.	Fauna i flora	19
5.6.2.	Lasy	20
5.6.3.	Formy ochrony przyrody.....	22
5.7.	Dobra materialne, zabytki	27
5.8.	Istniejący stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Lipowa. Zidentyfikowane problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	27
5.9.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	29
6.	przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, jako całość i na poszczególne jego komponenty, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru parku krajobrazowego Beskidu Śląskiego, obszaru natura 2000 „beskid śląski” oraz integralność tego obszaru.....	31
6.1.	Oddziaływanie na litosferę (powierzchniowe utwory geologiczne, rzeźba terenu, gleby).....	31
6.2.	Oddziaływanie na atmosferę (zanieczyszczenia, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne i klimat).....	31
6.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	32
6.4.	Oddziaływanie na biosferę.....	33
6.5.	Oddziaływanie na ekologiczne warunki życia ludzi.....	33
6.6.	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody i krajobrazu.....	34
6.7.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 Beskid Śląski, Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz integralność tego obszaru	35

7.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy	37
8.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	38
9.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym	38

SPIS TABEL:

Tabela 2 Powierzchnia lasów na terenie gminy Lipowa	21
Tabela 1 Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie gminy Lipowa	23

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Położenie gminy Lipowa na terenie województwa śląskiego.....	5
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Lipowa na tle gmin i miasta sąsiadującego.....	6
Rysunek 3 Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.....	11
Rysunek 4 Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	24
Rysunek 5 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”	25

1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu dokumentu „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018”.

Obowiązek sporządzenia niniejszej dokumentacji wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), obowiązujących od dnia 15 listopada 2008 roku. Na podstawie wyżej wymienionej ustawy organ administracji publicznej opracowujący projekt aktualizacji planu gospodarki odpadami dla gminy ma obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

Niniejsza dokumentacja stanowi część postępowania dotyczącego strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

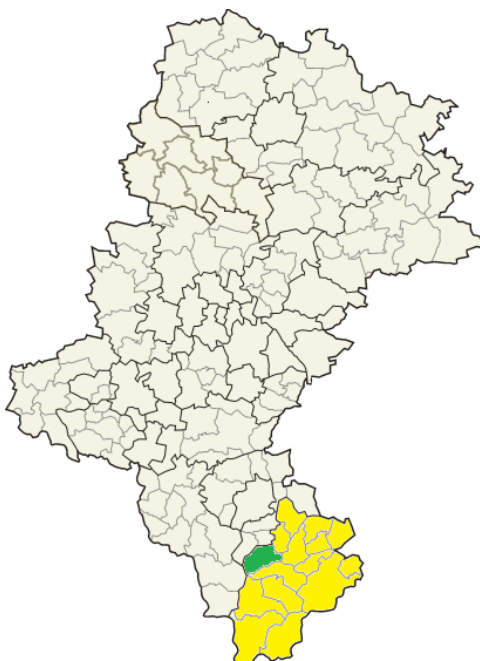
Według wymogów art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko gmina Lipowa zwróciła się z prośbą do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach o zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Poniższa prognoza opracowana została zgodnie z w/w wytycznymi RDOŚ i PWIS.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Głównym celem prognozy jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011 – 2018”. Prognoza jest dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki w środowisku, które nastąpią w wyniku realizacji planu i formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji negatywnych skutków oraz przeciwdziałania tym skutkom. Ponadto niniejsza prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji planu.

2.1. Lokalizacja terenu objętego projektem

Gmina Lipowa to gmina wiejska w położona w południowej części województwa śląskiego, w zachodniej części powiatu żywieckiego.

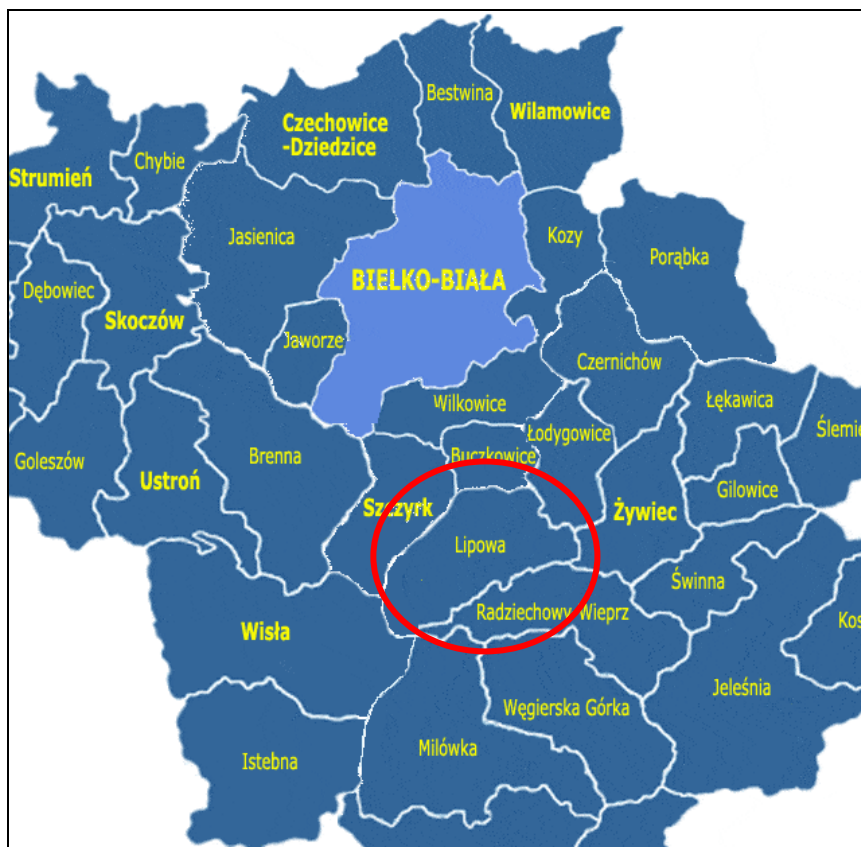

Rysunek 1 Położenie gminy Lipowa na terenie województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.silesia-region.pl

Obszar gminy Lipowa graniczy:

- od północy z gminą Buczkowice należącą do powiatu bielskiego,
- od północnego-wschodu z gminą Łodygowice należącą do powiatu żywieckiego,
- od wschodu z miastem Żywiec,
- od południa z gminą Radziechowy Wieprz należącą do powiatu żywieckiego,
- od południowego – zachodu z gminą Wisła, należącą do powiatu cieszyńskiego,
- od zachodu z gminą Szczyrk należącą do powiatu bielskiego.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Lipowa na tle gmin i miast sąsiadującego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapek zamieszczonych na stronie internetowej www.gminy.pl

Gmina Lipowa to średniej wielkości gmina o powierzchni 58,08 km², w skład której wchodzi sześć sołectw:

- Lipowa o powierzchni 4.052 ha
- Leśna o powierzchni 351 ha,
- Twardorzeczka o powierzchni 234 ha,
- Sienna o powierzchni 200 ha,
- Słotwina o powierzchni 270 ha,
- Ostre o powierzchni 701 ha.

Gmina zajmuje powierzchnię 58,08 km², większość to lasy – 2919 ha, pozostałe to:

- Użytki rolne – 2298 ha;
- sady – 91 ha,
- łąki – 867 ha,
- pastwiska – 296 ha,
- grunty pod drogami i nieużytki – 591 ha.

Gmina położona na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny, w bliskiej odległości Jeziora Żywieckiego, u podnóża masywu Skrzycznego najwyższego wzniesienia Beskidu Śląskiego.

Gmina Lipowa ma specyficzny charakter – usytuowana jest częściowo na terenie Beskidu Śląskiego, częściowo w Kotlinie żywieckiej, obecne są tereny rolnicze, jest duża liczba cieków wodnych, a w związku z tym obserwuje się na tym terenie duże bogactwa flory.

Nieskażone środowisko naturalne, duże obszary leśne (56% powierzchni gminy), pomniki przyrody i źródła czystej wody oraz sezon turystyczny trwający cały rok to największe walory gminy. Takie położenie warunkuje charakter turystyczno-rolniczy gminy. Wprawdzie na terenie gminy nie ma turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, ale są gospodarstwa agroturystyczne oferujące wypoczynek turystom.

Wzrost liczby ludności, a także dochodów i wydatków na jednego mieszkańca gminy świadczy o ciągłym rozwoju tego obszaru. Największe środki z budżetu gminy wydawane są na oświatę i wychowanie (44% budżetu). Na terenie gminy funkcjonuje 5 przedszkoli, 1 gimnazjum oraz 5 szkół podstawowych. Kolejne miejsce w wydatkach zajmuje gospodarka komunalna i ochrona środowiska (15% budżetu). Gmina Lipowa, jako jedyna gmina powiatu żywieckiego, nieprzerwanie od 2006 r. zajmuje miejsce w pierwszej setce Rankingu Samorządów gazety „Rzeczpospolita” w kategorii Najlepszego Gmina Wiejska.

2.2. Główne cele i zadania projektowanego dokumentu

Projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 zawiera:

- uwarunkowania prawne oraz ogólną charakterystykę gminy,
- analizę stanu aktualnego w gospodarce odpadami,
- prognozę zmian w zakresie gospodarki odpadami,
- cele działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku odpadów opakowaniowych i surowców wtórnych, odzysku odpadów biodegradowalnych, odzysku odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
- koncepcję systemu gospodarki odpadami w gminie z uwzględnieniem kosztów oraz harmonogramem realizacji poszczególnych działań,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów przedstawionych w projekcie planu.

Główne cele projektowanego dokumentu, do osiągnięcia w zakresie gospodarki odpadami, stanowią:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy do końca 2011 roku, poprzez kontrolowanie zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- zapewnienie odzysku i recyklingu odpadów oraz składowanie tylko tych odpadów, których ze względów ekonomicznych lub technicznych nie da się przetworzyć,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (odpady z publicznych terenów zielonych, odpady kuchenne i ogrodowe, papier i tektura, odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na kolorowe i białe, tworzywa sztuczne, metale żelazne i nieżelazne, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, chemikalia, farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlano – remontowe),
- w zakresie odpadów biodegradowalnych odzysk na poziomie zapewniającym kierowanie do składowania: do 31 grudnia 2013 roku – 50%, do 31 grudnia 2020 roku – 35% masy odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku,
- w zakresie odpadów budowlano – remontowych osiągnięcie odzysku na poziomie: w 2015 roku – 60% wytwarzanych odpadów budowlano – remontowych,

- w zakresie odpadów wielkogabarytowych osiągnięcie odzysku na poziomie: w 2015 roku – 80%,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- w zakresie odpadów niebezpiecznych osiągnięcie odzysku na poziomie: w 2015 roku – 80%,
- stworzenie niezbędnej infrastruktury technicznej pomocnej w osiąganiu założeń gospodarki odpadami,
- kontynuowanie i intensyfikacja działań edukacyjno – informacyjnych dla wspierania rozwoju racjonalnego postępowania z odpadami komunalnymi; podnoszenie skuteczności oraz rozwój selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych,
- promowanie wykorzystywania produktów wytwarzanych z odpadów, stosowania artykułów wielokrotnego użytku, a także kompostowania indywidualnego bioodpadów przez mieszkańców,
- monitorowanie realizacji uchwalonego planu gospodarki odpadami w zakresie osiągania założonych celów w gospodarce odpadami komunalnymi.

Główne zdania do zrealizowania, przyjęte w Projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018:

- Objęcie wszystkich mieszkańców (100%) zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór odpadów komunalnych przez uprawnione firmy oraz zakup dodatkowych pojemników na odpady zmieszane,
- Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o kolejne frakcje odpadów w miejscach ogólnodostępnych (zakup dodatkowym gniazd do zbierania odpadów selektywnie zbieranych, zakup pojemników specjalistycznych przeznaczonych do zbierania zużytych baterii),
- Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o odpady biodegradowalne – z terenów gminnych (zakup kontenerów na odpady zielone),
- Inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk,
- Zakup dodatkowych pojemników na odpady zmieszane,
- Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami (informacje ogłaszane na stronie internetowej Urzędu Gminy, artykuły w lokalnych gazetach, ulotki na tablicach ogłoszeń, pogadanki w szkołach, konkursy ekologiczne dla szkół, organizacja imprez związanych z ekologią, np. „Sprzątanie Świata”. „Światowy Dzień Ziemi”
- Wspieranie indywidualnego zagospodarowania odpadów biodegradowalnych na terenach zabudowy jednorodzinnej,
- Wspieranie osób fizycznych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków.

2.3. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami.

W dokumentacjach wyższego szczebla, dotyczących PGO, określono problematykę związaną z gospodarką odpadami na poszczególnych szczeblach: krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Problematyka odpadów zawartych w wymienionych dokumentacjach jest zgodna z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej przepisami prawa i dotyczy wszystkich rodzajów odpadów, a mianowicie odpadów komunalnych, odpadów innych niż niebezpieczne i odpadów niebezpiecznych. W dokumentacjach tych określono cele krótkookresowe, długookresowe i perspektywiczne systemu gospodarki odpadami na poszczególnych szczeblach (krajowym, wojewódzkim, powiatowym, gminnym). Cele krótkookresowe obejmują podjęcie różnorodnych zadań czasowo na okres do 2012 r., cele długookresowe obejmują rozwój i intensyfikację działań podjętych w zadaniach krótkookresowych, a

zadania perspektywiczne zakładają ostateczne rozwiązania dotyczące gospodarowania odpadami w poszczególnych regionach.

Cele ochrony środowiska, w tym w zakresie gospodarki odpadami, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu (projektu planu) określone zostały m. in. w niżej wymienionych dokumentacjach tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 r,
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego – kwiecień 2009 rok,
- Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu Żywieckiego – 2010 rok.

Najważniejszym celem polityki ekologicznej państwa w zakresie gospodarki odpadami jest:

- zapobieganie powstawania odpadów poprzez redukcję ilości powstających odpadów „u źródła”,
- ponowne wykorzystanie odpadów,
- bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych oraz odzyskiwanie surowców.

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami wykorzystane w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018, a wynikające z polityki ekologicznej państwa:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej, promująca minimalizację powstawania odpadów i właściwe postępowanie z nimi,
- objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanymi systemami zbierania odpadów,
- wspieranie działań przyczyniających się do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów oraz zwiększające ilości odpadów poddanych odzyskowi,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów.

Drugim dokumentem wykorzystanym w projekcie aktualizacji „Planu...” jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014, z następującymi celami głównymi:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO).

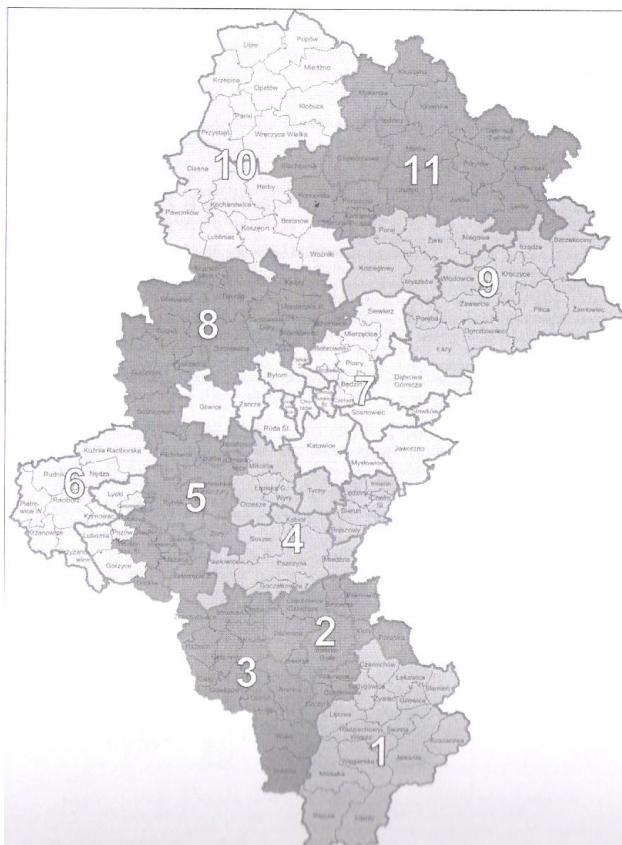
Najważniejszymi dokumentami uwzględnionymi w projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 jest Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego, których głównymi celami jest ograniczenie powstawania odpadów na terenie województwa śląskiego oraz powiatu żywieckiego oraz ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, bez ich wstępnego poddania takim procesom jak odzysk czy recykling.

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego realizowana będzie poprzez następujące działania:

- Objęcie wszystkich mieszkańców województwa umowami na odbieranie odpadów komunalnych
- zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa możliwości selektywnego zbierania odpadów
- ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 75% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995 roku
- uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów:
 - niebezpiecznych do poziomu 50% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych
 - wielkogabarytowych, w tym wyrobów AGD i elektronicznego, do poziomu 40% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych
 - przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w skład strumienia odpadów komunalnych, do poziomu 10% ich ilości zawartych we strumieniu odpadów komunalnych
 - remontowo – budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50%
- ostateczne uporządkowanie do 2009 roku stanu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym zamknięcie składowisk nie spełniających wymagań lokalizacyjnych oraz wymagań technicznych w zakresie budowy i eksploatacji
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych
- utworzenie organizacyjnych struktur ponadgminnych, zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów
- wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcenia
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Plan Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego określił regiony (zespoły gmin), w których będzie prowadzona wspólna gospodarka odpadami, a także funkcjonować będą regionalne obiekty – wyznaczonych zostało 11 regionów. W ramach zadań określonych w PGO dla województwa śląskiego dla związków międzygminnych powstałych na bazie wyznaczonych regionów, w okresie 2008 – 2013 określono zadanie tworzenia regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi.

Gmina Lipowa należy, razem z gminami: Czernichów, Jeleśnia, Koszarawa, Gilowice, Łękawica, Łodygowice, Milówka, Węgierska Górka, Radziechowy – Wieprz, Rajcza, Świnna, Ślemień, Ujsoły do Regionu 1. Dla Regionu 1 funkcje obiektu o charakterze regionalnym spełnia Zakład w Żywcu eksploatowany przez Beskid Sp. z o.o. Planowana jest rozbudowa kompostowni o dodatkowej wydajności 1400 Mg/rok jest niewystarczająca dla spełnienia wymogu redukcji składowanych odpadów ulegających biodegradacji. Konieczne jest zapewnienie wystarczającej pojemności do składowania odpadów lub systemu stacji przeładunkowych i kierowanie odpadów na składowisko w innym regionie. Zalecana jest budowa instalacji mechaniczno – biologicznego przerobu odpadów o łącznej zdolności przerobowej około 29 tys. Mg/rok, a w części biologicznej docelowo do około 10 tys. Mg odpadów. Łącznie z kompostowaniem frakcji organicznej na kompostowni o docelowej przepustowości 2400 Mg/rok zapewniony będzie wymagany prawem przerób odpadów ulegających biodegradacji i zredukowany poziom składowania tych odpadów.

Rysunek 3 Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi

Źródło: Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego - strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.silesia-region.pl

Jako główne cele i podstawowe zasady i kierunki postępowania z odpadami komunalnymi na terenie Powiatu Żywieckiego przyjęto:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,
- zapewnienie odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- bezpieczne składowanie odpadów, których nie da się w danych warunkach techniczno-ekonomicznych poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania,
- odzysk i unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji,
- odzysk substancji, materiałów, energii z odpadów,
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania,
- wydzielenie odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom odzysku i unieszkodliwiania,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach powinien być zgodny z polityką ekologiczną państwa, wojewódzkim oraz powiatowym planem gospodarki odpadami. Przedstawione wcześniej cele projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 są zgodne z wymienionymi dokumentami, tj. uwzględniają:

- Zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów,

- Zapewnienie odzysku, w tym głównie recykling odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno – ekonomicznych nie da się uniknąć,
- Unieszkodliwianie odpadów poza składowaniem,
- Bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się z uwagi na uwarunkowania techniczno – ekonomiczne poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko w odniesieniu do polityk, planów i programów, według zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, sporządzana jest, jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan gospodarki odpadami na terenie gminy Lipowa, jak również proponowane kierunki działań w tym zakresie. Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w projekcie aktualizacji „Planu...” strategiczne kierunki działań przyjętych w innych dokumentach (m.in. Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego oraz Planie Gospodarki dla Województwa Śląskiego). Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji „Planu...”.

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji skorzystano zarówno z obowiązujących aktów prawnych oraz z dostępnych publikacji, opracowań, wytycznych, map itp. przedstawionych poniżej.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 (tekst jednolity Dz. U. nr 25, po. 150 z późn zm.),
- Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz.U. 2010 nr 185 poz. 1243 z późn. zm),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. 2009 nr 151 poz. 1220 z późn. zm),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz.U. 2005 nr 239 poz. 2019 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 roku w sprawie określenia rodzajów siedlisk podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz.984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz.1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826).

Podstawę merytoryczną opracowania stanowią materiały dostarczone przez zleceniodawcę, materiały literaturowe (publikacje, wytyczne, mapy itp.) wymienione poniżej:

- „Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa 2011-2018” – marzec 2011 rok,
- „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lipowa na lata 2004 – 2013 ze szczególnym uwzględnieniem lat 2005-2006” – marzec 2005 r,
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lipowa” – 2004 rok,
- Projekt „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” – marzec 2011,
- „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017” – 2010 rok,
- „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017” – 2010 rok,
- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020” – 2005 rok,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- „Krajowy Plan Gospodarki odpadami 2014” załącznik do Uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r.
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego – maj 2009,
- J. Kondracki „Geografia fizyczna Polski” Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988,
- J. Kondracki „Geografia regionalna Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998,
- „Geomorfologia Polski. Tom 1 Polska Południowa Góry i Wyżyny” praca zbiorowa pod red. M. Klimaszewskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa 1972,
- Woś „Klimat Polski” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999,
- „Zastosowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko w planowaniu gospodarki odpadami” – wytyczna i zalecenia Ministerstwa Gospodarki Holandia 2005 r.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018, konieczne będzie prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Podstawowym celem systemu monitoringu będzie określenie ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy Lipowa oraz kontrola wytwórców odpadów i posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku, unieszkodliwiania (łącznie ze składowaniem) odpadów.

Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń „Planu...”, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy o odpadach, co najmniej w cyklu dwuletnim.

Monitoring ten powinien obejmować dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Dla monitorowania efektywności Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 proponuje się przyjęcie m.in. następujących wskaźników monitorowania planu:

- Ilość wytworzonych odpadów komunalnych,
- Ilość zebranych odpadów komunalnych,
- Ilość mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych,
- Ilość zebranych odpadów ulegających biodegradacji,
- Ilość wytworzonych odpadów opakowaniowych,
- Ilość odzyskiwanych surowców wtórnych,
- Ilość zebranych selektywnie odpadów,
- Ilość i parametry czynnych składowisk odpadów komunalnych,
- Ilość i parametry obiektów gospodarki odpadami komunalnymi,
- Nakłady na gospodarkę odpadami (w tym inwestycyjne i pozainwestycyjne),
- Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej,
- Ilość i rodzaj interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzięki wysypiska),
- Ilość i rodzaj kampanii edukacyjno-informacyjnych,

Generalnie proponuje się pozyskiwać dane do monitoringu i oceny realizacji założonych celów w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 poprzez:

- kontrole własne,
- kontrole WIOŚ,
- ekspertyzy na zlecenie Urzędu Gminy, sporządzane w razie potrzeby,
- korzystanie z sieci monitoringu środowiska,
- zbieranie informacji i kontakty z instytucjami i przedsiębiorcami wyspecjalizowanymi w zakresie ochrony środowiska, w tym w zakresie gospodarki odpadami.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM PLANU ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Urząd Gminy Lipowa oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

5.1. Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Beskid Śląski stanowi część fliszowych Karpat Zachodnich. Góry te mają układ pasmowy i są porozcinane głębokimi dolinami rzek i potoków. Cechują się również dużą lesistością. Mają one stosunkowo niedużą wysokość bezwzględną (najwyższe wzniesienie Skrzyczne 1257 m n.p.m.), ale duże różnice wysokości między szczytami a dnami dolin, sięgające w przypadku Kotliny Żywieckiej do 800m. Stoki są często strome, natomiast partie szczytowe spłaszczone i wyrównane. Beskid Śląskie w naturalny sposób dzieli się na dwie części: mniejszą – zachodnią, czyli Pasma Stożka i Czantorii, oraz wschodnią – większą i bardziej rozczłonkowaną, czyli Pasma Baraniej Góry zwane również pasmem Wiślańskim lub Baraniogórskim. Grzbiet Pasma Wiślańskiego, którego wschodnia i południowowschodnia część wznosi się od Karolówki ku północnemu – wschodowi do szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą esowato skierowaną ku północy do pasma Klimczoka. Do ważniejszych grzbietów bocznych odchodzących, na terenie gminy Lipowa należą: ramię Kościelca rozciągającego się od Malinowskiej skały oraz grzbiet Magurki Radziechowskiej ciągnący się od Magurki Wiślańskiej.

Kotlina Żywiecka jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachód, Beskidem Małym na północ, Beskidem Makowskim na północny – wschód, Beskidem Żywieckim na południowy – wschód. Kotlina Żywiecka ma charakter tektonicznej depresji ograniczonej z zachodu linią uskoku. W jej dnie występują małodoporne osady, jednostki podśląskiej. Znaczną część dna kotliny zajmują tarasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworzące stopnie o wysokości ok. 2 m, 5-8 m, 14-28 m, a stare żwiry spotykane są na wysokości 80-90 m n.p. rzeki. Osady rzeczne otulone są pokrywami glin zbliżonych charakterem do lessów o miąższości do 10 m.

5.2. Budowa geologiczna, warunki glebowe

Gmina Lipowa położona jest na terenie Karpat Zachodnich, na obszarze, których możemy wyróżnić dwie duże jednostki: flisz zewnętrzny, w skład, którego wchodzi płaszczowina śląska, cieszyńska, godulska oraz nasunięta na nie płaszczowina magurska położona bardziej wewnątrz.

Na terenie gminy znajdują się przede wszystkim utwory magurskie są to gruboławicowe warstwy piaskowca, niekiedy ze zlepieńcami a czasami z cienkimi warstwami łupków. Charakteryzuje je to że są odporne na wietrzenie. Dominują w najniższym położeniu gleby brunatne kwaśne łatwo ulegające ługowaniu i bielcowaniu. Uzależnione jest to, od jakości lepszczu przeważnie bezwęglanowe.

Natomiast w położeniach wyższych występują gleby skrytobelicowe lub bielicowe.

Fragmentarycznie występują utwory podmagurskie. Są to z reguły piaskowce z niewielką ilością łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-węglanowo-żelazistym. Struktura ta sprzyja powstawaniu zasobnych gleb brunatnych tworzące siedliska lasowe odpowiednie dla najbardziej wymagających gruntów.

W obrębie Lipowa dominują pasma górskie zbudowane z utworów płaszczowiny śląskiej głównie piaskowców z domieszką łupków godulskich, istebniańskich oraz zlepieńców.

Charakterystyczną cechą piaskowców istebniańskich jest to, że dają gruboziarnistą zwietrzelinę łatwo ulegającą bielcowaniu.

Obszar gminy to także piaskowce godulskie są to skały twarde drobnoziarniste o spoiwie z reguły krzemionkowym, rzadko ilastym, trudno wietrzeją. Ich zwietrzelina jest silnie kamienista odznaczającą się barwą płowoszarą, brunatnoszarą. Gleby odznaczają się strukturą gruzełkową.

Usytuowanie gminy Lipowa w Górach Średnich Beskidu Śląskiego sprawia, że obszar ten charakteryzuje zróżnicowana rzeźba terenu. Kształtują się tu siedliska borów mieszanych będące naturalnym siedliskiem świerka występującego we wszystkich piętrach reglowych i tworzące w znacznej przewadze lite świerczyny, z domieszką buka rzadko jodły.

Beskid Śląski stanowi część fliszowych Karpat Zachodnich. Przede wszystkim góry te mają układ pasmowy i są porożcinane głębokimi dolinami rzek i potoków. Charakteryzują się stosunkowo niedużą wysokością bezwzględną gdzie najwyższym wzniesieniem jest Skrzyczne 1257 m.n.p.m., ale duże różnice wysokości między szczytami a dnami dolin, sięgające w przypadku Kotliny Żywieckiej do 800m.

Beskid Śląski w naturalny sposób dzieli się na dwie części: mniejsza-zachodnią, czyli Pasma Stożka i Czantorii, oraz wschodnią- większą i bardziej rozczłonkowaną, czyli Pasma Baraniej Góry zwane również pasmem Wiślańskim lub Baraniogórskim. Grzbiet Pasma Wiślańskiego, którego wschodnia i południowo-wschodnia część wznosi się od Karolówki ku północnemu-wschodowi do Szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą esowato skierowaną ku północy do Pasma Klimczoka. Od głównego grzbietu odchodzą liczne grzbiety boczne. Do najważniejszych grzbietów znajdujących się na terenie gminy Lipowa należą ramie Kościeklca rozciągające się od Malinowskiej Skały oraz grzbiet Magurki Radziechowskiej ciągnącej się do Magurki Wiślańskiej.

Teren Kotliny Żywieckiej jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północnym-wschodzie, oraz Beskidzie Żywieckim na południowym-wschodzie Kotliny Żywieckiej ma charakter tektonicznej depresji, ograniczonej, co najmniej z zachodu linią uskoku. Występują w jej dnie małodoporne osady, jednostki podśląskiej.

Na wysokości 350-450 m n.p.m., dno Kotliny podgórskie garby w części wschodniej sięgają do 450 m. Znaczną część kotliny zajmują terasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworzące stopnie o wysokości ok.2m, 5-8 m, 14-28 m najlepiej rozwinięte w płaskiej części zachodniej, a stare żwiru spotykane są na wysokości 80-90 m n.p. rzeki.

Wynikiem braku realizacji postanowień Projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami będzie ryzyko zanieczyszczenia powierzchni ziemi i gleb odpadami nielegalnie pozostawianymi w rowach przydrożnych czy zagajnikach.

5.3. Warunki hydrograficzne

Wody powierzchniowe

Gmina Lipowa położona jest w zlewni rzeki Soły i zbiornika Żywieckiego. Główne ciek wodne przepływają przez teren gminy to :

- potoki Leśnianka z Twardorzeczką dopływ rzeki Soły,
- potok Żarnówka z ujściem do Soły tuż przed Zb. Żywieckim,
- Wieśnik, Kalonka i Kalna dopływy rzeki Żylicy,

oraz kilka mniejszych cieków dopływów w/w potoków.

Potoki te, oprócz potoku Twardorzeczka posiadają na terenie gminy swoje źródła. Teren gminy jest obszarem źródłiskowym, na którym występuje m.in. niezamarzające źródło nazwane „mini Siklawą” wypływające spomiędzy skał na zboczu stoku, źródło „Siurcek”, „Głodna woda”, „Zimnik”.

Soła jest rzeką bardzo niebezpieczną, o dużym potencjale powodziowym. Wezbrania na Sole występują głównie w miesiącach letnich i charakteryzują się dużą gwałtownością oraz stosunkowo krótki czasem trwania. Zbiorniki Kaskady Soły w znacznym stopniu zmniejszają zagrożenie powodziowe wywołane przez wezbrania Soły występujące w jej górnym biegu.

Zbiornik Tresna charakteryzuje się dość dobrze rozwiniętą linią brzegową, szczególnie w części wschodniej, gdzie znajdują się dwie największe zatoki będące pierwotnie dolinami, którymi płynęły potoki Łękawka i Moszczanka. W obrębie brzegu zachodniego i północno-wschodniego znajduje się szereg zatok, lecz są one znacznie mniejsze od wcześniej wymienionych. W południowej części

zbiornika znajduje się ujście rzeki Soły, która jest głównym ciekim zasilającym zbiornik, wnoszącym wraz ze swymi wodami znaczne ilości osadów, które powodują liczne wypłylenia w tym rejonie. Na bilans wodny zbiornika mają ponadto wpływ następujące potoki: Żylica, Łękawka, Moszczanka oraz kilka mniejszych cieków odwadniających otaczający zbiornik teren. Ilość wprowadzanych do zbiornika wód ma zasadniczy wpływ na ilość wnoszonych przez nie osadów, co jak wcześniej wspomniano powoduje powstawanie wypłyceń w rejonie przyujściowym rzeki Soły oraz w mniejszym stopniu przy ujściach Żylicy, Łękawki i Moszczanki.

Wody podziemne

Obszar gminy Lipowa należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznego karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepierce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkadziesiąt metrów na kulminacjach.

Najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych tworzą Użytkowe Poziomy Wód Podziemnych (UPWP), w obrębie, których wyróżnia się charakteryzujące się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP).

Gmina Lipowa leży w zasięgu fliszowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP nr 348 – Godula (Beskid Śląski). Jest to zbiornik wydzielony w spękanych i porowatych piaskowcach gruboławicowych warstw godulskich. W utworach tych dominują wody wodorowęglanowo-siarczanowo-wapniowe. Przeważają tutaj wody o wysokiej jakości, na ogół nie przekraczające przepisów sanitarnych i często możliwe do konsumpcji bez uzdatniania.

Wynikiem braku realizacji postanowień Projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami będzie ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych odpadami stałymi i ciekłymi.

5.4. Warunki klimatyczno-meteorologiczne

Gmina Lipowa położona jest w Regionie Karpackim gdzie klimat kształtuje się pod wpływem gór wysokich. Warunki klimatyczne tego obszaru kształtują masy powietrza różnego pochodzenia geograficznego, największy udział mają masy powietrza polarno-morskiego (60%) oraz polarno-kontynentalnego(25%). Średnia dobową temperaturą w okresie wegetacyjnym wynosi powyżej 5°C. Długość tego okresu jest bardzo zróżnicowana i waha się od 150 dni na wysokości 1100 m n.p.m. do około 200 w najniższych rejonach gminy. Ze względu na ukształtowanie tego obszaru jest on szczególnie narażony na przymrozki takich dni jest ok.110. Zima zaczyna się w drugiej dekadzie listopada.

Roczne sumy opadów zwiększają się od podnóży ku szczytom gór. Przeciętna opadów wynosi dla piętra umiarkowanego chłodnego ok.1400-1800 mm; dla pięter niższych 1000-1100 mm rocznie. Największa częstotliwość opadów przypada na miesiące: XII, I, II, V i VII. Najmniej dni z opadami mamy w II, III, IX i X. Okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 65 do 140 dni.

Przeważają wiatry wiejące z biegiem doliny, kotlin czy przełęczy. Czasami występują tu także wiatry halne.

5.5. Stan powietrza atmosferycznego

Gmina Lipowa należy do strefy bielsko – żywieckiej. Ocenę jakości powietrza i obserwacji zmian dokonano w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Klasyfikację stref zgodnie z art. 89 ww ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin.

Listę zanieczyszczeń pod kątem spełniania kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, ołów, tlenek węgla, ozon, pył PM₁₀, arsen, benzo(alfa)piren, kadm oraz nikiel. Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Strefa bielsko - żywiecka to najbardziej wysunięta na południe strefa województwa śląskiego o powierzchni 2227 km², zamieszkiwana przez około 472 tys. osób. Obejmuje trzy powiaty ziemskie: cieszyński, żywiecki i bielski (bez miasta Bielsko-Biała). Ponad połowa powierzchni tej strefy leży w obrębie Beskidu Śląsko-Żywieckiego. Od północy przylega pagórkowaty pas Pogórza Cieszyńskiego, a następnie równinna Kotlina Oświęcimska wraz ze wschodnim fragmentem Kotliny Ostrawskiej.

Besкиды w obrębie tej strefy są w większości górami zalesionymi głównie przez drzewostany świerkowe, a znaczące ich obszary objęte są ochroną w formie parków krajobrazowych. W górach i na pogórzu w dolinach rzek i potoków występuje wiejska i podmiejska zabudowa (przeważnie jednorodzinna), przylegająca do szlaków komunikacyjnych.

W związku z urozmaiconą rzeźbą terenu oraz dość gęstą zabudową mieszkalną wzdłuż dolin rzek (Małej Wisły, Soły, Olzy, Brennicy, Żylicy i mniejszych potoków), a także w kotlinach (Kotlina Żywiecka), ze względu na złe warunki wentylacyjne tych terenów istnieje duże ryzyko występowania lokalnych epizodów wysokich stężeń zanieczyszczeń powietrza.

Poniżej przedstawiono wyniki klasyfikacji stref dla województwa śląskiego uzyskane w „Ósmej rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim”:

- Klasyfikacja stref województwa śląskiego za rok 2009 dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu ze względu na ochronę zdrowia zalicza strefę bielsko – żywiecką do klasy A,
- Klasyfikacja stref województwa śląskiego za rok 2009 dla pyłu zawieszonego PM₁₀ ze względu na ochronę zdrowia zalicza strefę bielsko – żywiecką do klasy C,
- Klasyfikacja stref województwa śląskiego za rok 2009 dla benzo(alfa)piranu ze względu na ochronę zdrowia zalicza strefę bielsko – żywiecką do klasy C,
- Klasyfikacja stref województwa śląskiego za rok 2009 dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, ze względu na ochronę roślin zalicza strefę bielsko – żywiecką do klasy A,
- Przekroczenia poziomu docelowego ozonu wyrażonego jako AOT 40 ze względu na ochronę roślin zalicza strefę bielsko – żywiecką do klasy C, na stacji tła regionu wskaźnik ten uśredniony dla kolejnych 4 lat wyniósł 24488 (μ/m³)h.

W strefie bielsko – żywieckiej na stanowiskach pomiarowych pyłu zawieszonego PM₁₀ stwierdzono następujące częstotliwości przekraczania poziomu 24-godzinnego wynoszącego 50 μ/m³ – dopuszczalna częstotliwość przekraczania 35 razy:

- Cieszyn na stacji tła miejskiego od 37 do 48 razy,
- Żywiec od 53 do 71 razy,
- Ustroń 41 razy.

Wartości średnioroczne stężeń benzo(alfa)piranu w strefie bielsko – żywieckiej (klasy C) wynoszą od 0,8 do 2,4 ng/m³ (wartość docelowa 1 ng/m³).

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(alfa)piranu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru. W strefie bielsko – żywieckiej przyczyną wystąpienia przekroczenia jest również napływ zanieczyszczeń spoza kraju.

Z badań przeprowadzonych na terenie Polski w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika, że ozon jest zanieczyszczeniem w strefie przyziemnej wykazującym tendencje do przekraczania poziomów dopuszczalnych na wielu obszarach kraju i Europy. Wysokie stężenia tej substancji poja-

wiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokie temperatury i promieniowania słonecznego. Przyczyną wystąpienia przekroczeń jest napływ zanieczyszczenia z innych obszarów.

Na terenie gminy Lipowa roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego prowadzi również Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach. W 2008 roku wydała „Raport o stanie sanitarnym powietrza atmosferycznego w województwie śląskim”. W opracowaniu przedstawiono wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego przeprowadzonych przez Inspekcję Sanitarną województwa śląskiego w roku 2008 w odniesieniu do obowiązujących kryteriów oceny stanu zanieczyszczenia atmosfery. Punkt pomiarowy na terenie powiatu znajduje się przy ul. Kopernika w Żywcu.

Wartości dopuszczalne (dopuszczalne poziomy lub wartości odniesienia) uważa się za dotrzymane, jeżeli stężenie średnie w roku kalendarzowym nie przekroczy wartości dopuszczalnej rocznej, a częstość przekroczeń wartości dopuszczalnej stężenia 24-godzinnego w okresie rocznym nie jest większa od podanej w tabeli powyżej.

Na terenie Powiatu Żywieckiego przekroczenia wartości dopuszczalnej dotyczą:

- pyłu zawieszony PM₁₀ - stężenie średnioroczne wynosi od 42 µg/m³ na stacji pomiarowej w Żywcu ul. Kopernika. Częstości przekraczania stężenia 24-godzinnego były wyższe od wartości dopuszczalnej 71 razy przez 19,5 % roku.
- Benzo(a)piren - stężenie średnioroczne wynosi od 2,1 ng/m³ przy dopuszczalnym stężeniu 1 ng/m³.

W przypadku braku realizacji postanowień projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 wystąpi możliwość pogorszenia się stanu powietrza, co będzie wynikiem spalania odpadów w lokalnych kotłowniach i domowych paleniskach.

5.6. Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

5.6.1. Fauna i flora

Ze względu na usytuowanie gminy częściowo na terenie Beskidu Śląskiego, częściowo w Kotlinie Żywieckiej, a także obecność terenów rolniczych i dużą liczbę cieków wodnych obserwuje się tu duże bogactwo flory. W skład flory interesującą grupę stanowią gatunki górskie tzn. rośliny, które występują tylko w górach, bądź w górach występują znacznie częściej niż na niżu. Do najbardziej znanych roślin górskich, występujących na terenie gminy, zaliczyć można: jodłę pospolitą jawor, czosnek niedźwiedzi, parzydło leśne, podrzenia żebrowca, trzcinnik owłosiony, czartawę drobną, żywca gruczołowatego, marzankę wonną i inne.

Na szczególną uwagę zasługują gatunki chronione występujące na terenie gminy Lipowa Są to:

- Podrzeń żebrowiec – gatunek borowy, występuje w projektowanym rezerwacie „Stary Bór”, w Oстрыm, Twardorzeczce w dolnych partiach góry Ostre, na Małym Skrzyczym.
- Paprotka zwyczajna – gatunek leśny, na terenie gminy Lipowa bardzo rzadki, występuje na skałach w rezerwacie „Kuźnie”, oraz w projektowanym rezerwacie „Kościele” na pniach starych buków w projektowanym rezerwacie „Stary Bór”, w borze świerkowym w okolicach Hali Ostre.
- Wroniec widlasty – gatunek leśny, ogólnogórski, występuje w obrębie borów mieszanych, w projektowanym rezerwacie „Stary Bór”, na stokach Skrzyczanego.
- Widłak jałowcowaty – gatunek leśny występuje w obrębie borów mieszanych oraz kwaśnej buczynie w dolnych partiach projektowanego rezerwatu „Stary Bór”
- Widłak goździsty – gatunek murawowy, występuje na Hali Ostre.
- Kopytnik pospolity – gatunek leśny, występuje często w buczynach oraz w nadrzecznej olszynie górskiej i w zaroślach nad potokami.
- Orlik pospolity – gatunek rzadki, występuje na łące oraz w zbiorowiskach ziołoroślowych nad Leśnianką, na polanie Kalna.

- Wawrzynek wilczełyko – gatunek leśny, występuje w szczytowych partiach Palenicy oraz powyżej leśniczówki Skrzyczne nad potokiem Leśnianka.
- Pierwiosnka wyniosła – gatunek leśny, występuje w żyznej buczynie karpackiej oraz w nadrzecznej olszynie górskiej w dolinach potoków.
- Tojad mocny – gatunek ziołoroślowy, występuje wzdłuż potoków oraz na obszarach źródłiskowych rezerwacie „Kuźnie” w zaroślach w obrębie polan na Oстрыm oraz w nadrzecznej olszynie górskiej nad potokiem Wieśnik.
- Pokrzyk wilcza jagoda – gatunek zaroślowy, występuje na polanie Kalna.
- Naparstnica zwyczajna – gatunek łąkowy, występuje na polanach górskich oraz na obszarach podstokowych. Największe stanowisko tej rośliny stwierdzono w Twardorzeczce w pobliżu niebieskiego szlaku biegnącego kierunku Hali Ostre.
- Goryczka trojeściowa – gatunek o szerokiej skali ekologicznej, występuje na polanach oraz w borach świerkowych i mieszanych, często spotykana na polanach górskich.
- Dziewięciśli beżodygowy – gatunek łąkowy, pospolity na terenie gminy Lipowa, występuje na polanach u podnóża stoków.

Fauna gminy Lipowa jest bardzo bogata i różnorodna. W zbiorowiskach łągowych można spotkać: żabę wodną, zaskrońca zwyczajnego bociana białego, czajkę, dzięciołka, pliszkę siwą. W lasach i borach kryje się: żaba trawna, sikora bogatka, drozd śpiewak, szpak, wrona siwa, kos, pierwiosnek, trznadel, nornica ruda, mysz leśna, zając szarak, sarna i lis.

W naturalnych lasach górskich szczególnie w buczynie karpackiej występują: salamandra plamista, traszka górską, puszczyk, siniak, dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy, pleszka, muchołówka szara, muchołówka żałobna.

Na licznych polanach mają tu swoje siedliska: żmija zygzakowata, jaszczurka żyworodna, kopciuszek, a także skowronek polny.

Największą atrakcją faunistyczną gminy jest głąszec *Tetrao urogallus*. Jego ostoja znajduje się w Leśnictwie Łukasze. Gatunek ten jest wg "Polskiej czerwonej księgi zwierząt" (Głowaciński 1992) silnie zanikającym i zagrożonym. Jest on chroniony prawem łowieckim. Populacja głąszca występująca w Beskidzie Śląskim należy do najliczniejszych w kraju (Głowaciński 1992) i liczy ona 80 - 110 osobników. Wyznaczona ostoja głąszca na terenie gminy Lipowa obejmuje swym zasięgiem obszar projektowanego rezerwatu "Stary Bór",

Na obszarze gminy Lipowa znajdują się tereny zapewniające dogodne warunki życia i rozwoju wielu rzadkim i chronionym gatunkom. Do najciekawszych zwierząt należą: bocian biały, pustułka, kobuz, zimorodek, kilka gatunków dzięciołów, pluszcz, wiele gatunków płazów i gadów, rzadkie nietoperze, wilk, ryś oraz zachodzące od czasu do czasu niedźwiedzie.

5.6.2. Lasy

Lasy na terenie gminy Lipowa położone są w VIII – karpackiej krainie przyrodniczo – leśnej, w dzielnicy Beskidu Śląskiego i Małego.

Teren administrowany przez Nadleśnictwo Węgierska Górka w 99% powierzchni zajmują lasy, w czym 3% to grunty związane z gospodarką leśną, a grunty nieleśne stanowią niecały 1%. Szczegółowe zestawienie powierzchni wg. grup i kategorii użytkowania w rozbięciu na gminy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1 Powierzchnia lasów na terenie gminy Lipowa

Gmina	Grunty w zarządzie Lasów Państwowych					
	Pow. ogólna (ha)	Lasy (ha)	%pow. ogólnej	Pozostałe w tym użytki rolne (ha)	% pow. ogólnej	
Lipowa	5800	2521	43	11	0	
Gospodarstwa indywidualne						
Lasy (ha)	% pow. ogólnej	Użytki rolne (ha)	% pow. ogólnej	Pozostałe (ha)	% pow. ogólnej	Pozostali użytkownicy gruntów % pow. Ogólnej
502	9	2018	35	94	2	11

Źródło: Nadleśnictwo Węgierska Górk

Z powyższych danych wynika, iż region ten nie należy do terenów o silnie rozwiniętym rolnictwie. W dominujących tam indywidualnych gospodarstwach rolnych użytki rolne stanowią 37% ogólnej powierzchni gminy, z czego 70% stanowią grunty orne a reszta to łąki, pastwiska i sady.

Na uwagę zasługuje duża lesistość tego terenu (52%), w porównaniu z lesistością województwa śląskiego (32%) oraz całego kraju (28%). Zdecydowaną większość powierzchni lasów (81%) zajmują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Pozostałe 19% to lasy indywidualnych właścicieli.

Obszar Nadleśnictwa Węgierska Górk odznacza się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi wynikającymi z urozmaiconej rzeźby terenu, gęstej sieci cieków naturalnych oraz szaty roślinnej. Najcenniejsze przyrodniczo obszary objęte zostały różnymi formami ochrony. Rezerваты stanowią 0,4 % gruntów Nadleśnictwa, parki krajobrazowe 98,6 %, obszary Natura 2000 – siedliskowe 98,6 %, ptasie – 34,5 %.

Siedliska aktualnie występujących zbiorowisk leśnych na terenie gminy Lipowa przedstawiają się następująco:

- Zespół górnoreglowy bór karpacki - Zespół ten występuje głównie w paśmie masywu Skrzyżnego zajmując partie przygrzbietowe, powyżej wysokości 1050 m n.p.m. Najlepiej wykształcone płaty boru górnoreglowego rozciągają się na Baraniej Górze.
- Zespół dolnoreglowy bór jodłowo – świerkowy - Zajmują stosunkowo duże powierzchnie wszędzie tam, gdzie dominują drzewostan świerkowy. Optimum występowania tego zespołu to wysokość od 800m do 1080 m n.p.m. o nachyleniu od 5 % do 35 % z preferencją stoków o ekspozycji północnej, północno – wschodniej i wschodniej.
- Zespół nadrzeczna olszyna górską - Zespół wyróżniono fragmentarycznie nad potokami na siedlisku lasu łęgowego. Zajmują z reguły niewielkie powierzchnie wzdłuż rzek i potoków na wysokości od 500 do 900 m n.p.m. Zdecydowanie większą część zespołu należy do związku Fagion, zajmując praktycznie wszystkie świeże siedliska lasów i lasów mieszanych.
- Zespół kwaśna buczyna górską - Zespół ten jest najczęściej występującym zespołem górskim na terenie gminy Lipowa. Występuje najczęściej jako zbiorowisko zastępcze, na obszarach gdzie zostały wprowadzone monokultury świerka. Dominacja tego gatunku w powiązaniu m.in. z intensywnymi kwaśnymi opadami atmosferycznymi oraz kwaśnym podłożem doprowadziła do znacznych zmian w fitocenozie dna lasu. Występowanie zespołu preferują stoki o odmiennej ekspozycji.
- Zespół buczyna karpacka - Występuje niezbyt często w górach na podłożu dość zasobnym. Na terenie gminy wyróżniono odmianę zachodniokarpacką w formie reglowej oraz podgórskiej. Forma podgórska występuje fragmentarycznie na żyzniejszym podłożu geologicznym, w przedziale wysokościowym 400 – 500 m n.p.m

Wszystkie gminy wchodzące w skład zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Węgierska Górk posiadają specjalistyczne opracowania dotyczące kształtowania granicy polno - leśnej. Na podstawie tych projektów planuje się do zalesienia 1858,04 ha prywatnych gruntów różnych kategorii, co stanowi

6,4% ogólnej powierzchni tych gmin. Po zrealizowaniu w całości tych projektów lesistość tego terenu wzrosła by z 48,8% do 55,2%.

Bardzo duża powierzchnia tych zalesień stawia przed Nadleśnictwem Węgierska Górka zadanie przygotowania się do wzmożonej produkcji materiału sadzeniowego. Produkcję sadzonek należy skoordynować z zapotrzebowaniem wykazywanym przez gminę.

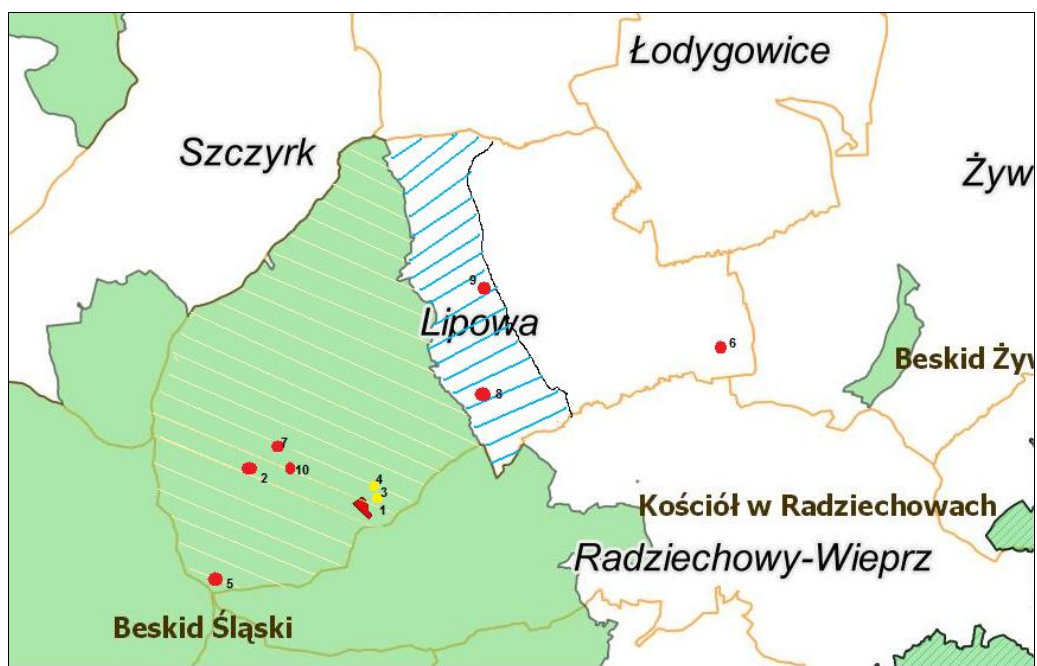
W samym Nadleśnictwie Węgierska Górka nie planuje się w najbliższym dziesięcioleciu zalesień związanych z kształtowaniem granicy polno-leśnej. Innym problemem związanym z zagadnieniem kształtowania granicy polno – leśnej jest planowanie przestrzenne nie uwzględniające zachowania należytej odległości pomiędzy lasem a terenami budowlanymi. Widoczne jest wchodzenie z zabudową do wnętrza lasu i związane z tym budową sieci energetycznej, telefonicznej.

Wynikiem braku realizacji postanowień Projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami będzie ryzyko zaśmiecania lasów i pozostawiania w nich odpadów, co wpłynie na całokształt atrakcyjności powierzchni leśnej.

5.6.3. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Lipowa występują znaczne powierzchnie i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych objętych ochroną prawną, w tym: 8 pomników przyrody, Park Krajobrazowy „Beskid Śląski”, rezerwat przyrody „Kuźnie” oraz obszar Natury 2000 proponowany, jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH 240001 Beskid Śląski. Łącznie obszary chronione na terenie gminy zajmują 3 180 ha.

Poniżej na mapie pokazano lokalizację obszarów chronionych i cennych przyrodniczo na terenie gminy Lipowa.

LEGENDA:

1. Rezerwat Kuźnie

Obszary przyrodniczo cenne: 2. Kościelec, 3. Jaskinia Chłodna, 4. Jaskinia pod balkonem, 5. Magurka Wiślańska, 6. Żarnówka, 7. Młaka nad potokiem Malinowskim, 8. Dolina Potoku Leśnianka, 9. Turzycowisko, 10. Biała

Tabela 2 Pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie gminy Lipowa

Podstawa prawna, oznaczenie dziennika urzędowego, data utworzenia	Położenie geograficzne, adres, bliższa lokalizacja	Wyszczególnienie nazwa	Nr rej.	Opis formy ochrony przyrody
Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op-8311/85/68 z 13.04.1968r.	X: 49 °41' N; Y: 19 °05' E; Kotlina Żywiecka; gm. Lipowa; m. Lipowa - przy drodze: Żywiec - Lipowa, obok krzyża przydrożnego obok posesji nr 375	Grupa 2 lip drobnolistnych	202	188; 226 28,6; 26,7
Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op-8311/128/68 z 13.04.1968r.	X: 49 °41' N; Y: 19 °05' E; Kotlina Żywiecka; gm. Lipowa; m. Lipowa - na cmentarzu katolickim	Lipa drobnolistna	218	Obwód 270 cm. wysokość 18 m.
Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op-8311/137/68 z 26.04.1968r.	X: 49 °40' N; Y: 19 °08' E; Kotlina Żywiecka; gm. Lipowa; m. Leśna - na posesji prywatnej, obok zabudowań gospodarczych posesji 202 Własność prywatna	Lipa drobnolistna	223	Obwód 514 cm. wysokość 27 m.
Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op-8311/147/68 z 27.04.1968r.	5.6.3.1. Lipowa osada byłego Nadleśnictwa	Lipa -pojedyncze-	226	
Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op-8311/147/68 z 27.04.1968r.	5.6.3.2. Lipowa osada byłego Nadleśnictwa	Lipa -pojedyncze-	241	
Decyzja nr 0138/38/77 Wojewody Bielskiego z 22 września 1977r. w sprawie uznania za pomnik przyrody pkt. 1.2 (Dz. U. Woj. Bielskiego z 1977r. Nr 4 poz. 67)	X: 49 °41' N; Y: 19 °05' E; Beskid Śląski; gm. Lipowa; m. Lipowa - oddz. 122a, Nadleśnictwo Węgierska Górka, Leśnictwo Lipowa,	Wychodnia skalna, tzw. „Malinowska Skala” (6×14×5 m; 1150 m. n. p. m.)	277	Pomnik przyrody nieożywionej
Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. §1 pkt III.4. (Dz. Urz.Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31)	X: 49 °39' N; Y: 19 °06' E; Beskid Śląski; gm. Lipowa; m. Twardorzeczka - południowo-wschodnie stoki Muronki, w obrębie osuwiska na terenie rezerwatu „Kuźnie”	Jaskinia „Chłodna”	352	Pomnik przyrody nieożywionej
Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. §1 pkt III.5. (Dz. Urz.Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31)	X: 49 °39' N; Y: 19 °06' E; Beskid Śląski; gm. Lipowa; m. Twardorzeczka - powyżej jaskini Chłodnej, na wysokości 915 m n.p.m. 80 m na pld – zach od ambony skalnej w wys. 10 mna terenie rezerwatu „Kuźnie”	Jaskinia „Przed Balkonem”	353	Pomnik przyrody nieożywionej

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, 2011

Rezerwat przyrody „Kuźnie”

Kuźnie to rezerwat przyrody nieożywionej, powołany w 1995 r. dla zachowania zgrupowania osuwisk skalnych, form skałkowych, jaskiń oraz drzewostanu świerkowego porastającego południowo-wschodnie stoki góry Morońka (1021 m n.p.m.) w Beskidzie Śląskim. Powierzchnia rezerwatu wynosi 7,22 ha i położona jest w całości na terenie gminy Lipowa, we wsi Twardorzeczka, w leśnictwie Morońka, na wysokości 800 do 1010 m n.p.m. Osobliwością przyrodniczą rezerwatu są osuwiska bloków skalnych występujące w dolnej i środkowej części rezerwatu, natomiast w części górnej charakterystyczna jest obecność wychodni skalnych w postaci ambon oraz baszt, występujących pojedynczo lub tworzących skupiska.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego utworzony został rozporządzeniem nr 10/98 wojewody bielskiego z dnia 16.06.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Biel. nr 9/98, poz. 111) na powierzchni 38 620 ha (z otuliną - 60 905 ha) w celu zachowania, popularyzacji i upowszechniania szczególnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Śląskiego, w warunkach racjonalnego gospodarowania zgodnie z zasadami ekorozwoju.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego na terenie gminy Lipowa zajmuje zachodni obszar w całości porośnięty lasem z dwoma wyróżniającymi się pasmami Beskidu Śląskiego: Stożka i Czantorii oraz Babiej Góry. Dla PKBŚ zajmującego powierzchnię 38 620 ha - na terenie gminy 3146 ha wyznaczono otulinę o powierzchni 22 285 ha, w tym na terenie gminy otulina posiada powierzchnię 807 ha.

Rysunek 4 Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

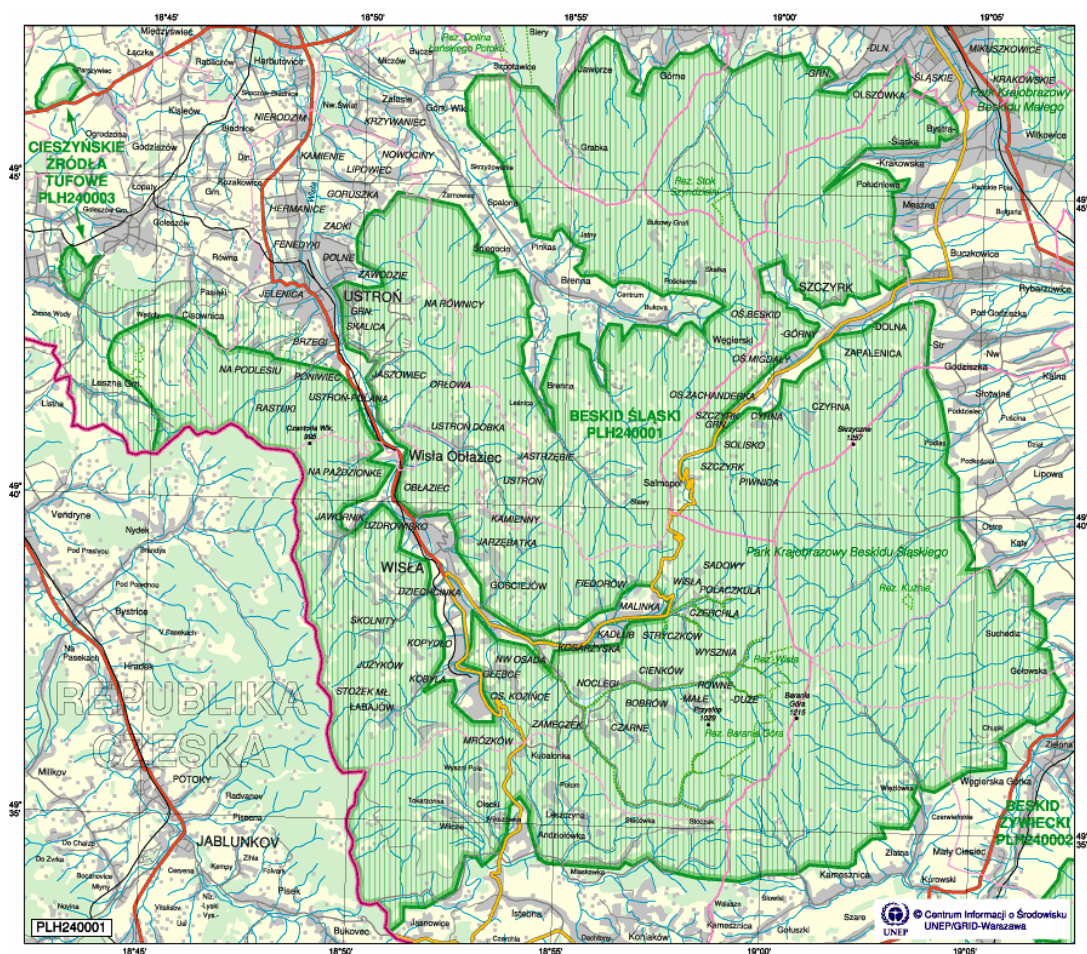
Źródło: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Obszar Natura 2000 PLH 240001 Beskid Śląski (obszar proponowany jako SOO)

Obszar stanowi własność Skarbu Państwa (głównie w zarządzie Lasów Państwowych), także tereny prywatne, gminne, wspólnot gruntowych. Położony na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Ślą-

skiego (38 620 ha) z 8 rezerwatami przyrody: Barania Góra (383,04 ha), Czantoria (97,71 ha), Kuźnie (7,22 ha), Stok Szyndzielni (57,92 ha), Wiśla (17,61 ha), Zadni Gaj (5,77 ha), Dolina Łańskiego Potoku (46,89 ha), Jaworzyna (40,03 ha) oraz 2 zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi: Cygański Las (925,53 ha), Park Ekologiczny Dolina Wapienicy (1519,02 ha).

Obszar częściowo znajduję się również na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Beskidu Śląskiego (50 052,1 ha) w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Obejmują dwa pasma górskie Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry ograniczone Wisłą od zachodu. Góry mają układ pasmowy i posiadają dość duże różnice wysokości między dnami dolin a szczytami. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe i różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu Śląskiego jest jaskinia Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m wypływają źródła Czarnej Wisetki.

Rysunek 5 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”

Źródło: strona internetowa www.2007.przyroda.katowice.pl

Obszary przyrodniczo cenne

„Kościelec” znajduje się w partiach szczytowych Kościelca (1019 m. n.p.m.). Powierzchnia obszaru znajduje się na terenie Leśnictwa Łukasze – obręb Lipowa i obejmuje 8,9 ha. Planuje się objęcie tego obszaru ochroną prawną i stworzenie rezerwatu, którego celem jest ochrona ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych wychodni skalnych i jaskiń usytuowanych w szczytowych partiach Kościelca. Stwierdzono tu występowanie 15 okazałych wychodni skalnych. Największa ambona (XI) 8m oraz baszta z „oknem” o wysokości 3,6m. Jest ona jedną tego typu skałą w Beskidzie Śląskim.

„Stary Bór” jest to niewielki fragment kompleksu leśnego na północno – wschodnich stokach Magurki Wiślańskiej. Zajmuje on powierzchnię 12,27 ha. Położony jest w leśnictwie Łukaszné. Obszar planowany jest jako leśny rezerwat przyrody. Ochroną prawną ma być objęty jeden z ostatnich w Beskidzie Śląskim naturalny 200-letni starodrzew, stanowiska urdzika karpackiego, młaka i zbiorowiska ziołoroślinne (w tym tojadu mocnego, ostoi głuszca (Polska Czerwona Księga).

Na obszarze tym występuje 106 gatunków roślin naczyniowych. Spośród nich ochronie ścisłej podlegają: podrzeń żebrowiec, widłak jałowcowaty, tojad mocny, parzydło leśne, omieg górski, ciemiężca zielona, kukułka Fucha. Ochroną częściową objęte są tylko dwa gatunki: kopytnik pospolity (pojedyncze skupienia występują w kwaśnej buczynie górskiej) i goryczka trojeściowa – dość częsta na tym terenie. Na wyróżnienie zasługują również starzec kędzierzawy, który jest nielicznym gatunkiem w Karpatach i rośnie w młacie. Gatunki chronione i rzadkie występują tu w najwilgotniejszych miejscach wzdłuż potoków, dlatego tak ważna dla ich zachowania jest naturalna zabudowa biologiczna potoków w postaci powolnych kłód.

Na obszarze potoku Leśnianka w Kotlinie Żywieckiej planuje się powstanie zespołu przyrodniczo – krajobrazowy „Dolina Potoku Leśnianka”. Górna część Leśnianki otoczona jest osuwiskiem. Z licznymi wychodniami (głównie łupków), natomiast dolne jej koryto jest szerokie, a brzegi zajmuje rozległe żwirowisko. Występują tu naturalne lasy liściaste głównie nadrzeczna olszyna górską. Niewielkie połacie zajmują nasadzenia sosny i świerka. Zbiorowiska nieleśne tworzą łąki świeże i wilgotne (obejmują największe powierzchnie), a także zespół podagrycznika pospolitego i lepiężnika różowego oraz zbiorowiska z parzydłem leśnym. Liczne gatunki chronione na tym obszarze to: orlik pospolity – stanowisko największe w obrębie Lipowa, a także pierwiosnka wyniosła, kopytnik pospolity przytulia (marzanka) wonna – występujące w olszynie nadrzecznej. Natomiast w zaroślach można spotkać kruszynę pospolitą i kalinę koralową.

Obszary cenniejsze przyrodniczo na terenie gminy są również ważnym czynnikiem powstania w przyszłości form ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych oraz stanowisk dokumentacyjnych. Do obszarów tych należą:

- „Żarnówka” zajmuje fragment skrzydła doliny potoku Żarnówka o ekspozycji południowej, położony jest w jego dolnej części. Ochronie ma podlegać zespół koniczyny pociętej i rzepika pospolitego o dużych walorach estetycznych. Rosną tu gatunki, które posiadają nieliczne stanowiska na terenie Gminy Lipowa. Należą do nich: ciewiora pstra, szalwia okrągłowa, szelężnik większy, wilżyła bezbronna, koniczyna pogięta.
- „Turzycowisko” położony jest w Dolnej Lipowej, nad potokiem Wiśnik na wysokości Zakładu Zootechnicznego. Przedmiotem ochrony jest łąka górską z mieczykiem dachówkowatym.
- „Kalonka” usytuowany jest nad gajówką Kalonka. Reprezentuje fragment górskiej łąki z mieczykiem dachówkowatym i pas zarośli z jeżyną fałdowatą oraz ożanką nierównoząbkowatą.
- „Biała” zajmuje teren powyżej drogi biegnącej wzdłuż Potoku Malinowskiego a poniżej Lasu Biała. Ochrona dotyczy tu łąki górskiej z mieczykiem dachówkowatym.
- „Młaka nad Potokiem Malinowskim” obejmuje eutroficzną młakę górską z wełnianką wąskolistną i ściśle chronioną Kukułką (storczykiem) szerokolistną. Występuje ona nad Potokiem Malinowskim.
- „Łukaszné” znajduje się za leśniczówką Łukaszné. Przedmiotem ochrony jest tu łąka górską z mieczykiem dachówkowatym,
- „Leśnianka” – gdzie stworzenie stanowiska dokumentacyjnego ma na celu ochronę malowniczego fragmentu potoku Leśnianka wraz z jego wyeksponowanymi warstwami skalnymi i licznymi progami wodospadowymi. Nadleśnictwo Węgierska Górka wytyczyło wzdłuż tego odcinka potoku ścieżkę dydaktyczną.

Wynikiem braku realizacji postanowień Projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami będzie ryzyko zaśmiecania terenów leśnych, przyrodniczych i rekreacyjnych, a także pozostawiania w nich odpadów, co wpłynie na warunki życia i zdrowia zamieszkujących tam zwierząt i rosnących roślin rzadkich i chronionych.

5.7. Dobra materialne, zabytki

Lipowa jest jedną z najstarszych wsi w Kotlinie Żywieckiej. Badania archeologiczne, przeprowadzone na górującym nad okolicą szczyt Grojec świadczą o osadnictwie na tych terenach na długo przed nastaniem XIV wieku. Na terenie gminy znajduje się 107 obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

Interesującym obiektem jest parafia w Lipowej pod wezwaniem św. Bartłomieja, wraz z zespołem zabudowy sakralnej wokół kościoła. Stary kościół z 1350 roku przebudowany był dwukrotnie w pierwszej połowie XVI wieku i końcem XIX wieku. Najcenniejszym dziełem zachowanym w nim do dziś jest tryptyk św. Rodziny. Dzieło to powstało około 1540 roku, jest to cenny zabytek malarstwa gotycko-renesansowego. W kościele znajduje się także barokowy, olejny obraz św. Sebastiana, klasyczna monstrancja, a także ornat ze starą haftowaną kolumną z XVIII wieku.

Na uwagę zasługują ponadto następujące obiekty zabytkowe:

- budynek starego nadleśnictwa w Lipowej,
- zespół zabudowy nadleśnictwa należący do dóbr Habsburgów,
- zespół podworski Polskiej Akademii Umiejętności, który obecnie jest prywatnym gospodarstwem rolnym,
- zabytkowe urządzenia techniczne wapiennika w Twardorzeczce,
- zespoły zieleni komponowanej
- cmentarz parafialny w Lipowej.

Rezultatem braku wykonania postanowień Projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami będzie ryzyko zaśmiecania terenów atrakcyjnych kulturowo, co wpłynie na zmniejszenie atrakcyjności gminy.

5.8. Istniejący stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Lipowa. Zidentyfikowane problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Na terenie gminy Lipowa prowadzi się zorganizowany wywóz odpadów. Uchwałą nr VI/33/07 Rady Gminy w Lipowej z dnia 13 kwietnia 2007 r. w sprawie: Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Lipowa właściciele posesji są zobowiązani do podpisania stosownych umów z przewoźnikami posiadającymi pozwolenie na wywóz nieczystości stałych z terenu gminy Lipowa.

Z danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Lipowa wynika, iż w gminie obecnie na terenie gminy jest 2855 gospodarstw domowych, natomiast na koniec 2010 roku było podpisanych umów na odbiór odpadów 2636, wynika z tego, że około 92% gospodarstw domowych zlokalizowanych na terenie gminy objętych jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych. Szacuje się że około 2-5% mieszkańców to osoby starsze, schorowane lub takie, do których nie można dojechać samochodem ciężarowym lub niezameldowane wykorzystujące swój dom do letniego wypoczynku, reszta to mieszkańcy uchylający się od obowiązków w tym zakresie.

Zebrane odpady komunalne są deponowane na składowisku zlokalizowanym poza terenem gminy Lipowa jest to Składowisko odpadów komunalnych w Żywcu należące do Spółki Beskid. Na teren gminy Lipowa nie są importowane odpady.

Na terenie gminy powstają w kilku miejscach dzikie wysypiska. Gmina Lipowa na bieżąco usuwa porzucane tam odpady oraz w celu minimalizacji tego zjawiska monitoruje miejsca najbardziej narażone na ich powstawanie.

Na terenie gminy Lipowa jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów „u źródła” w systemie workowym (opakowania ze szkła białego i kolorowego, opakowania z tworzyw sztucznych, papieru i metalu). Poza tym, na terenie gminy prowadzi się selektywną zbiórkę odpadów wielkogabarytowych, niebezpiecznych (zużyte baterie), zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, a także przeterminowanych leków. W roku 2010 osiągnięte efekty selektywnego zbierania odpadów komunalnych wyniosły 32,5%, w tym dla poszczególnych odpadów selektywnie zbieranych efekt ten wyniósł:

- Dla odpadów biodegradowalnych – 0%
- Dla odpadów niebezpiecznych – 42,9%
- Dla surowców wtórnych – 11,9%

Obecnie funkcjonujące rozwiązania systemowe w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi są dobrze funkcjonujące. Nie mniej jednak patrząc na ilości odegranych od mieszkańców odpadów można wnioskować, iż spora część odpadów jest spalana w domowych paleniskach lub porzucana w rowach i lasach. Prowadzone działania edukacyjne oraz systemowe corocznie podnoszą świadomość ekologiczną mieszkańców oraz jakość świadczonych usług w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi, przeprowadzonych prognoz powstawania odpadów komunalnych do roku 2018 oraz zapisów zamieszczonych w dokumentach wyższego szczebla, przedstawiono problemy i cele strategiczne niezbędne do prowadzenia racjonalnej i usystematyzowanej gospodarki odpadami na terenie gminy Lipowa.

Nadrzędnym celem gospodarki odpadami komunalnymi jest ograniczenie do minimum uciążliwości odpadów dla środowiska przy maksymalnym ich wykorzystaniu gospodarczym. Celowi nadrzędnemu są podporządkowane cele krótko i długoterminowe:

- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi
- Objęcie wszystkich mieszkańców (100%) gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów do końca 2011 roku (objęcie umowami na odbiór odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy)
- Ograniczenie ilości odpadów kierowanych na składowiska (do roku 2018 osiągnięcie wskaźnika ilości składowanych odpadów komunalnych na poziomie 60% odpadów wytworzonych)
- Podnoszenie skuteczności oraz rozwój selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych i niebezpiecznych
- Ograniczenie składowania odpadów komunalnych podlegających biodegradacji do poziomu 66,5% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w roku 1995 – w roku 2011, do roku 2013 – do poziomu 50% tych odpadów, a w roku 2020 – do poziomu 35% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w roku 1995
- Osiągnięcie założonych poziomów selektywnego zbierania odpadów,
- Zapewnienie skutecznych i zgodnych z wymogami ochrony środowiska rozwiązań w zakresie odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów
- Zapewnienie wiarygodnego i obszernego monitoringu pozwalającego na diagnozowanie potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami w gminie

Powyższym celom ma służyć realizacja takich zadań jak:

- wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska poprzez objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowaną zbiórką odpadów,
- objęcie wszystkich mieszkańców gminy Lipowa systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- bieżąca inwentaryzacja i likwidacja „dzikich składowisk” odpadów komunalnych,
- rozwój prowadzonej już selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o kolejne frakcje,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych oraz budowa GPZON,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych z preferowanym kierunkiem ich zagospodarowanie we własnym zakresie w przydomowych kompostownikach,

- wspieranie mieszkańców gminy w działaniach związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest,
- podnoszenie świadomości ekologicznej lokalnej społeczności w zakresie gospodarki odpadami.

5.9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Analiza stanu obecnego w zakresie obciążenia środowiska odpadami komunalnymi obejmuje informacje o ilości i jakości składowisk, a także o stopniu zagrożenia środowiska składowanymi odpadami.

Zgodnie z danymi zawartymi w projekcie Aktualizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” brak jest bezpośredniego wpływu składowiska zlokalizowanego w Żywcu na środowisko wodne gminy Lipowa oraz na Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, Specjalny Obszar Ochrony Siedliska NATURA 2000 „Beskid Śląski”, obszary cenne przyrodniczo czy korytarze ekologiczne położone na terenie gminy Lipowa.

Stwierdza się zanieczyszczenie środowiska naturalnego nielegalnym składowaniem odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”.

Celem projektu PGO dla gminy Lipowa jest wdrożenie na terenie gminy systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego oraz Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego i innym dokumentami z tego zakresu.

Z przedstawionych we wcześniejszym rozdziale informacji o obecnym poziomie odzysku i unieszkodliwiania odpadów w stosunku do ilości składowanych odpadów dla gminy Lipowa wynika, że w związku z nieodpowiednią wiedzą zarówno mieszkańców, jak i przedsiębiorców, co do konieczności i obowiązku selektywnego zbierania niektórych grup odpadów powoduje, że trafiają one wraz ze strumieniem odpadów komunalnych na składowiska odpadów (w tym głównie na składowisko odpadów komunalnych w Żywcu).

W przypadku nie podjęcia zdecydowanych działań (określonych celami projektowanego dokumentu) sytuacja w zakresie ochrony środowiska przed odpadami może ulec pogorszeniu, gdyż chociażby niska świadomość ekologiczna społeczeństwa o konieczności selektywnego zbierania odpadów może spowodować zwiększenie ilości dzikich wysypisk odpadów.

Nieinwestowanie w nowoczesne technologie dotyczące gospodarki odpadami oraz przewidywane zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów w kolejnych latach (bez zwiększenia skuteczności selektywnego zbierania odpadów) może spowodować wcześniejsze „przepełnienie” istniejącego składowiska, odbierającego obecnie i w przyszłości odpady komunalne z terenu gminy Lipowa. Głównym skutkiem środowiskowym takiego scenariusza byłoby zmniejszenie wolnej przestrzeni poprzez lokalizację nowych składowisk, jak również zwiększenie zagrożenia jakości wód podziemnych.

Jednym z głównych założeń projektu Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Lipowa na lata 2011-2018 jest zwiększenie skuteczności zorganizowanej zbiórki odpadów, a także rozszerzenie skuteczności selektywnego gromadzenia odpadów. Działania te przyczynią się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska wodnego, gleb i powietrza poprzez likwidację zjawiska nielegalnego pozbywania się odpadów poprzez lokowanie ich w przydrożnych rowach i zagajnikach a także spalania odpadów w domowych paleniskach, ale także do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy a także poprawi się stan zdrowotności roślin i zwierząt zasiedlających tereny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz rezerwatu „Kuźnie”, a także specjalnego obszaru ochrony siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”, obszarów przyrodniczo cennych a także korytarzy ekologicznych.

Skutki niezrealizowania tych działań mogą przyczynić się do zanieczyszczenia atmosfery poprzez spalanie odpadów w domowych kotłowniach i paleniskach, a także powstawiania dużych ilości nielegalnych „dzikich wysypisk” odpadów, co przyczynia się do zmniejszenia atrakcyjności gminy a także przenikania odpadów do gruntów o wód powierzchniowych.

Podsumowując, nie wdrożenie założeń planu spowoduje dalsze pogarszanie się stanu środowiska pogłębiając istniejące niekorzystne oddziaływania. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypad-

ku braku realizacji założeń projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Lipowa są następujące:

- zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery, pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, straty w bioróżnorodności – wynik powstawanie „dzikich wysypiska śmieci”, spalanie odpadów w paleniskach domowych, niewłaściwe postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,
- niszczenie zasobów leśnych – występowanie „dzikich wysypisk odpadów”,
- negatywne oddziaływanie na wszystkie komponenty środowiska – niewłaściwe postępowanie z wytwarzanymi odpadami niebezpiecznymi,

Taki stan środowiska będzie negatywnie wpływał na zdrowie roślin, zwierząt i ludzi, standard życia mieszkańców gminy Lipowa, a także wszystkie obszary chronione i przyrodniczo cenne zlokalizowane na terenie gminy Lipowa.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JAKO CAŁOŚĆ I NA POSZCZEGÓLNE JEGO KOMPONENTY, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTORNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU PARKU KRAJOBRAZOWEGO BESKIDU ŚLĄSKIEGO, OBSZARU NATURA 2000 „BESKID ŚLĄSKI” ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych zaplanowanych w PGO dla Gminy Lipowa określono na podstawie analiz własnych oraz danych przedstawionych w projekcie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Gminy dla Lipowa na lata 2011-2018.

6.1. Oddziaływanie na litosferę (powierzchniowe utwory geologiczne, rzeźba terenu, gleby)

Na terenie gminy Lipowa nie ma składowisk odpadów komunalnych, zarówno otwartych i eksploatowanych, jak i zamkniętych podlegających rekultywacji lub zamkniętych zrehabilitowanych.

Najbliższe składowisko zlokalizowane jest na terenie gminy Żywiec należące do Spółki Beskid S.A. ul. Kabaty 2 w Żywcu. Na nim deponowane są wszystkie odpady pochodzące z terenu gminy Lipowa.

Spółka z o.o. "BESKID" - zakład gospodarki odpadami komunalnymi w Żywcu przy ul. Kabaty 2 - działa na podstawie umowy z dnia 27.05.1994r. oraz wpisu do rejestru gospodarczego Sądu Rejonowego w Bielsku Białej, właścicielem jest Spółka z o.o. "BESKID", która została utworzona w wyniku porozumienia 18-tu gmin Żywiecczyzny w celu rozwiązania problemów gospodarki odpadami komunalnymi na ich terenie. Spółka w latach 1995-1997 wybudowała zakład utylizacji w Żywcu przy ul. Kabaty 2, składający się ze stacji segregacji, składowiska i kompostowni.

Na terenie gminy Lipowa nie są zlokalizowane żadne gminne ani prywatne instalacje i obiekty do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Nie mniej jednak na badanym obszarze występują miejsca nielegalnego składowania odpadów. Władze Gminy na bieżąco podejmują działania prowadzące do likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów i prowadzą stały monitoring terenów narażonych na ich postawianie.

Działania takie spowodują korzystne zmiany litosfery, na terenie gminy, obszarów Natura 2000 „Beskid Śląskie oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego polegające na doprowadzeniu jej do stanu zwiększającego produktywność biotyczną oraz wykazującą charakterystyczne cechy dla otoczenia. Polepszy również walory estetyczne otoczenia poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej i krajobrazowej terenów położonych w gminie Lipowa i na obszarze obszarów cennych przyrodniczo jak i korytarzy ekologicznych.

Funkcjonowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy spowoduje poprawę stanu czystości powierzchni ziemi i wyeliminuje przenikanie zanieczyszczeń do gruntu, w tym do pokrywy glebowej zarówno na terenie gminy Lipowa jak i na obszarach o wyjątkowych walorach przyrodniczych zlokalizowanych na analizowanym terenie.

6.2. Oddziaływanie na atmosferę (zanieczyszczenia, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne i klimat)

Funkcjonowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy Lipowa spowoduje poprawę stanu czystości powietrza, eliminując źródło zanieczyszczeń, jakimi są nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz dzikie składowiska odpadów lokowane w przydrożnych rowach i zagajnikach.

Aktualnie wymagania przepisów dotyczących zagospodarowania odpadów prowadzą do objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym wywozem odpadów, co w konsekwencji zmniejszy zanieczyszczenia atmosfery spalaniem odpadów w domowych kotłowniach i paleniskach. Intensyfikacja działań edukacyjnych przyczyni się do zwiększenia skuteczności selektywnej zbiórki odpadów, dzięki czemu powinno zmniejszyć się zjawisko porzucania zbędnych odpadów i tworzenia „dzikich” składowisk.

Wszystkie te działania przyczynią się w sposób pozytywny do poprawy jakości środowiska atmosferycznego gminy Lipowa i położonych na jej terenie:

- Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego,
- rezerwatu „Kuźnie”,
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”,
- korytarzy ekologicznych,
- obszarów przyrodniczo cennych takich jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukasze, Leśnianka,
- pomników przyrody ożywionej i nieożywionej.

i wpłyną na ograniczenie, a w dalszej konsekwencji wyeliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z nielegalnie porzucanych lub palonych odpadów.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Przewidywane w ramach Projektu Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Lipowa na lata 2011-2018 działania polegające przede wszystkim na:

- objęciu 100% mieszkańców zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór odpadów komunalnych przez uprawnione firmy,
- zwiększeniu efektywności selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych,
- rozszerzeniu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o kolejne frakcje odpadów w miejscach ogólnodostępnych,
- prowadzeniu systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami (informacje ogłaszane na stronie internetowej Urzędu Gminy, artykuły w lokalnych gazetach, ulotki na tablicach ogłoszeń, pogadanki w szkołach, konkursy ekologiczne dla szkół, organizacja imprez związanych z ekologią, np. „Sprzątanie Świata”. „Światowy Dzień Ziemi”, „Dzień bez śmiecia”),
- rozszerzeniu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o odpady biodegradowalne – z terenów gminnych,
- wspieraniu osób fizycznych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków.

Realizacja zaplanowanych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych ma na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko naturalne. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym wywozem odpadów komunalnych stałych zmniejszy zjawisko „dzikich” składowisk i nielegalnego pozbywania się odpadów przez mieszkańców. Objęcie wszystkich mieszkańców bez dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej posiadających zbiorniki bezodpływowe cyklicznym wywozem nieczystości ciekłych przyczyni się do ograniczenia zjawiska przeciekania ścieków z przepełnionych szamb, a także nielegalnego zrzutu surowych ścieków do potoków i cieków wodnych.

Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej dla dzieci, młodzieży i dorosłej części społeczeństwa gminy mającej na celu uświadomienie jak ważne jest otaczające środowisko, które zniszczone i zdegradowane nie będzie nadawało się do życia dla przyszłych pokoleń. Prowadzenie cyklicznych akcji w szkołach i przedszkolach wpoi młodemu pokoleniu potrzebę dbałości o jakość, oszczędzania walorów naturalnych, a także powtórne wykorzystanie materiałów i surowców.

Należy stwierdzić, że sposoby realizacji zadań zapisane w Projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018, a także przyjęte rozwiązania docelowo zmniejszą negatywne oddziaływanie odpadów na komponenty środowiska na obszarze gminy Lipowa w tym na:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- rezerwat „Kuźnie”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”,
- korytarze ekologicznych,
- obszary przyrodniczo cenne takie jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka,
- pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

6.4. Oddziaływanie na biosferę

Przewidywane w ramach Projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 działania na żadnym etapie ich wdrażania nie przyczynią się do negatywnego oddziaływania na biosferę.

Realizacja postanowień projektu aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami spowoduje, iż ostoje roślin i siedliska zwierząt zlokalizowane na terenie:

- Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego,
- rezerwatu „Kuźnie”,
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”,
- korytarzy ekologicznych,
- obszarów przyrodniczo cennych takich jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka,
- pomników przyrody ożywionej i nieożywionej.

nie zostaną zmienione poprzez zanieczyszczenie wód i gleby. Nie zostaną zachwiane stosunki wodne poprzez zrzut surowych ścieków do lokalnych cieków i potoków. Dzięki zmniejszeniu ilości odpadów lokowanych w środowisku w sposób nielegalny i niekontrolowany zajdą korzystne zmiany w szacie roślinnej i niszy siedliskowej dla zwierząt zarówno na obszarze gminy Lipowa jak i na terenie Parku i obszarów naturalnych.

Funkcjonowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz utrzymania porządku i czystości na terenie gminy spowoduje pośrednio, poprzez poprawę stanu powierzchni ziemi oraz czystości atmosfery i wód, poprawę stanu siedlisk zwierząt, stymulując wegetację roślin zasiedlających gminę, Park i Obszary Ochrony Siedlisk.

Transport odpadów z terenu gminy Lipowa i przez teren gminy do Żywca na składowisko odpadów komunalnych, do sortowni odpadów komunalnych czy kompostowni nie spowoduje istotnego, zauważalnego oddziaływania na biosferę. Motoryzacyjne zanieczyszczenia atmosfery są związkami toksycznymi, powodującymi osłabienie fotosyntezy, degradację chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, przebarwienia, chlorozę, nekrozę liści, szybsze ich starzenie, upośledzenie wzrostu oraz zmniejszenie odporności na choroby i szkodniki. Tego typu oddziaływanie transportu odpadów będzie znikome w porównaniu z ruchem pozostałych pojazdów samochodowych na terenie gminy.

6.5. Oddziaływanie na ekologiczne warunki życia ludzi

Ekologiczne warunki życia ludzi określone są każdorazowo przez (Przewoźniak 2002):

- stan czystości środowiska (warunki arosanitarne i akustyczne, wody, powierzchnia ziemi),

- jakość wody pitnej i produktów spożywczych,
- warunki bioklimatyczne,
- przyrodnicze zjawiska katastroficzne,
- powierzchnię i jakość przyrodniczych terenów rekreacyjnych,
- walory krajobrazowe środowiska przyrodniczego.

Jak wykazano wcześniej wdrożenie „Planu gospodarki odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” spowoduje poprawę stanu czystości środowiska, co poprawi ekologiczne warunki życia ludzi. Lokalne uciążliwości mogą wzrosnąć na trasie transportu odpadów do składowiska odpadów komunalnych w Żywcu administrowanego przez BESKID S.A. (motoryzacyjne zanieczyszczenia atmosfery i hałas komunikacyjny).

Wdrożenie „Planu...” nie spowoduje pogorszenia jakości wody pitnej i produktów spożywczych.

Jak wykazano we wcześniej rozdziale wdrożenie „Planu...” spowoduje lokalnie poprawę warunków klimatycznych.

Wdrożenie „Planu...” nie spowoduje powstania lub intensyfikacji przyrodniczych zjawisk katastroficznych.

Wdrożenie „Planu...” nie spowoduje negatywnego oddziaływania na powierzchnię i jakość przyrodniczych terenów rekreacyjnych.

Wdrożenie „Planu...”, przede wszystkim w likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów spowoduje poprawę walorów przyrodniczo – rekreacyjnych

- Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego,
- rezerwatu „Kuźnie”,
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”,
- korytarzy ekologicznych,
- obszarów przyrodniczo cennych takich jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukasze, Leśnianka,
- pomników przyrody ożywionej i nieożywionej,

jak i gminy Lipowa wraz z fizjonomicznym otoczeniem.

Reasumując, wdrożenie „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” spowoduje zauważalną, wyraźną poprawę ekologicznych warunków życia ludzi, zwierząt i roślin na terenie gminy Lipowa, a także na obszarach przyrodniczo cennych, Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz obszarów NATURA 2000 położonych na analizowanym terenie.

6.6. Oddziaływanie na formy ochrony przyrody i krajobrazu

W projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Lipowa na lata 2011-2018 nie zaplanowano żadnych istotnych z punktu widzenia negatywnego oddziaływania na formy ochrony przyrody i krajobraz przedsięwzięć inwestycyjnych.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego na terenie gminy Lipowa zajmuje zachodni obszar w całości porośnięty lasem z dwoma wyróżniającymi się pasmami Beskidu Śląskiego: Stożka i Czantorii oraz Babiej Góry. Dla PKBŚ zajmującego powierzchnię 38 620 ha - na terenie gminy 3146 ha wyznaczono otulinę o powierzchni 22 285 ha, w tym na terenie gminy Lipowa otulina posiada powierzchnię 807 ha.

Obszar Natura 2000 PLH 240005 „Beskid Śląski” jest to ostoją fauny typowej dla puszczy karpackiej. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin i bezkręgowców. Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Z początkiem XX wieku stwierdzono tu jedno z 3 znanych w Polsce stanowisk konarka tajgowego

Phryganophilus ruficollis. Zidentyfikowano tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym

Kuźnie to rezerwat przyrody nieożywionej, powołany dla zachowania zgrupowania osuwisk skalnych, form skałkowych, jaskiń oraz drzewostanu świerkowego porastającego południowo-wschodnie stoki góry Morońka (1021 m n.p.m.) w Beskidzie Śląskim. Powierzchnia rezerwatu wynosi 7,22 ha i położona jest w całości na terenie gminy Lipowa, we wsi Twardorzeczka, w leśnictwie Morońka, na wysokości 800 do 1010 m n.p.m.

Planowane w ramach aktualizacji Planu działania w żadnym elemencie nie będą miały negatywnego wpływu na strukturę obszarów. Wykonanie zaplanowanych zadań nie naruszy siedlisk przyrodniczych i nie wpłynie negatywnie na gatunki chronione mające siedliska na analizowanym obszarze gminy Lipowa, Parku Krajobrazowego, rezerwatu i obszarów naturalnych. Wszystkie oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, jakie będą występowały w trakcie realizacji postanowień aktualizacji „Planu...” będą miały pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska, a także rośliny, zwierzęta i ludzi zamieszkujących teren gminy, Parku, rezerwatu, obszarów specjalnej ochrony siedlisk i obszarów przyrodniczo cennych.

Zwiększenie skuteczności zorganizowanego wywozu odpadów i selektywnej zbiórki może wymagać częstszego wywozu odpadów na składowisko w Żywcu, co w niewielkim stopniu zwiększy ruch na drogach w pobliżu obszarów. Potencjalne kolizje zwierząt z pojazdami nie mogą mieć znaczącego oddziaływania. Ruch samochodowy ze względu na wiejski charakter gminy obecnie jest niewielki, a zaplanowane przedsięwzięcia nie wprowadzają pod tym względem zmian. Dotyczy to również barier w migracji zwierząt, jakie stwarzają obecnie drogi.

Podsumowując, wdrożenie „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” nie stwarza zagrożenia dla ustanowionych na jej obszarze form ochrony przyrody jakimi są:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- rezerwat „Kuźnie”,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”,
- korytarze ekologiczne,
- obszary przyrodniczo cenne takich jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka,

W nawiązaniu do pozytywnej oceny skutków środowiskowych i krajobrazowych wdrożenia „Planu...” zdecydowanie pozytywna jest także prognoza jego oddziaływania na formy ochrony przyrody i krajobrazu. Przede wszystkim poprawi się stan czystości środowiska w ich otoczeniu, zwiększeniu ulegną walory krajobrazowe i wzrośnie ich atrakcyjność rekreacyjna.

Na obszarze gminy Lipowa znajdują się także pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy przyczyni się do polepszenia warunków ich wegetacji oraz poprawi estetykę ich fizjonomicznego otoczenia.

6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 Beskid Śląski, Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz integralność tego obszaru

W ramach projektu Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 nie zaplanowano żadnego poważnego inwestycyjnego zadania, które mogłoby negatywnie oddziaływać na stan środowiska. Wszystkie zadania zaplanowane w projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 przyczyniają się bezpośrednio do poprawy warunków środowiskowych gminy oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, rezerwatu „Kuźnie”, Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk NATURA 2000 „Beskid Śląski”, korytarzy ekologicznych, obszarów przyrodniczo cennych takich jak Kościelec, Stary Bór, Dolina Potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowi-

ska, Kalonka, Biała, Młaka nad Potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka oraz pomników przyrody ożywionej i nieożywionej.

Jeśli zadania będą przeprowadzane z należytą starannością i wymogami obowiązujących przepisów nie będzie możliwości negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony ani na integralność tego obszaru na żadnym etapie wdrażania Planu.

W związku z tym na etapie opracowywania projektu Aktualizacji „Planu...” nie było potrzeby planowania rozwiązań w celu zapobiegania i ograniczania negatywnych oddziaływań realizacji Planu na środowisko Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, rezerwatu „Kuźnie”, obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”, korytarzy ekologicznych, obszarów przyrodniczo cennych oraz pomników przyrody ożywionej i nieożywionej i samej gminy Lipowa.

Przyjęte w projekcie Aktualizacji „Planu...” działania docelowo wyeliminują negatywne oddziaływania odpadów na komponenty środowiska. Zaproponowane rozwiązania są optymalne ze względu na uwarunkowania techniczne i ekonomiczne.

7. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIK LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 jest dokumentem wspomagającym ten plan, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji.

Główne zdania do zrealizowania, przyjęte w Projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018:

- Objęcie wszystkich mieszkańców (100%) zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór odpadów komunalnych przez uprawnione firmy,
- Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o kolejne frakcje odpadów w miejscach ogólnodostępnych,
- Rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o odpady biodegradowalne – z terenów gminnych,
- Inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk,
- Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami (informacje ogłaszane na stronie internetowej Urzędu Gminy, artykuły w lokalnych gazetach, ulotki na tablicach ogłoszeń, pogadanki w szkołach, konkursy ekologiczne dla szkół, organizacja imprez związanych z ekologią, np. „Sprzątanie Świata”. „Światowy Dzień Ziemi”, „Dzień bez śmiecia”),
- Wspieranie indywidualnego zagospodarowania odpadów biodegradowalnych na terenach zabudowy jednorodzinnej,
- Wspieranie osób fizycznych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków.

W projekcie aktualizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” nie zaplanowano rozwiązań o dalekosiężnym charakterze inwestycyjnym polegającym na budowie, rekultywacji składowiska, czy budowie stacji przeładunkowej.

Wszystkie działania i zadania, które będą realizowane w ramach postanowień „Planu...” mają charakter wspomagający gospodarkę odpadami komunalnymi. Przyczyniają się one, bowiem do sprawniejszego gospodarowania odpadami na terenie gminy. Dzięki kontrolowaniu mieszkańców w kierunku posiadania umów na wywóz odpadów możliwe będzie objęcie zorganizowanym wywozem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców, co pomoże zlikwidować zjawisko nielegalnego pozbywania się odpadów przez porzucanie ich w rowach przydrożnych i zagajnikach i palenie ich w domowych kotłowniach.

Nie ma rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych w „Planie...”, a wszystkie te, które są zaproponowane do realizacji są zgodne z celami ustanowionymi w zakresie gospodarki odpadami na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, określonymi w dokumentacjach tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami na 2014 r,
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego – kwiecień 2009 rok,
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017 – 2010 rok.

8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację gminy, nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Transgraniczne oddziaływanie może jedynie wystąpić w przypadku transgranicznego przemieszczania odpadów. Jednak na każdy międzynarodowy obrót odpadów, potrzebne jest zezwolenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz spełnienie szeregu innych wymagań prawnych, mających na celu zmniejszenie ewentualnego wystąpienia negatywnych skutków takiego przemieszczania.

9. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 została opracowana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 zgodny jest z polityką ekologiczną państwa, Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2014, Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego, Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego, jak również odpowiada aktualnie obowiązującym wymaganiom stawianym planom gospodarki odpadami.

Do przeprowadzenia analizy stanu gospodarki odpadami zostały wykorzystane w głównej mierze dane przekazane przez Urząd Gminy Lipowa oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2010.

Przedstawione w planie cele i zadania dotyczą okresu 2011-2018.

Do najważniejszych problemów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w projekcie planu zaliczono:

- Nie objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy; dowodem na to jest zarówno ilość podpisanych umów właścicieli nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych, jak również ilości odpadów komunalnych zbieranych w ostatnich latach na terenie gminy; z oszacowanymi ilościami odpadów wytwarzanych na terenie gminy wyraźnie widać, iż przeważająca część wytworzonych odpadów nie trafia na składowiska odpadów; powodem tego są takie czynniki jak:
 - Niepodpisywanie umów z firmami zajmującymi się odbieraniem odpadów,
 - Pozbywanie się ich w sposób nielegalny (na tzw. dzikich wysypiskach – porzucanie ich w przydrożnych rowach i lasach),
 - Zagospodarowanie odpadów we własnym zakresie – spalane w paleniskach domowych kotłowni,
- Mały postęp w skuteczności wdrażania selektywnej zbiórki odpadów,
- Niska świadomość ekologiczna w zakresie selektywnego zbierania odpadów i właściwego postępowania z wytworzonymi odpadami.

Wskazane w projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 cele i kierunki działań wpływać będą na zmniejszenie oddziaływania na środowisko gospodarki odpadami w wyniku:

- objęcia zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy do końca 2011 roku, poprzez kontrolowanie zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- zapewnienia odzysku i recyklingu odpadów oraz składowanie tylko tych odpadów, których ze względów ekonomicznych lub technicznych nie da się przetworzyć,

- rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (odpady z publicznych terenów zielonych, odpadu kuchenne i ogrodowe, papier i tektura, odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na kolorowe i białe, tworzywa sztuczne, metale żelazne i nieżelazne, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki, odpady wielkogabarytowe, odpadu budowlano – remontowe),
- w zakresie odpadów biodegradowalnych odzysku na poziomie zapewniającym kierowanie do składowania: do 31 grudnia 2013 roku – 50%, do 31 grudnia 2020 roku – 35% masy odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku,
- w zakresie odpadów budowlano – remontowych osiągnięcie odzysku na poziomie: w 2015 roku – 60% wytwarzanych odpadów budowlano – remontowych,
- w zakresie odpadów wielkogabarytowych osiągnięcia odzysku na poziomie: w 2015 roku – 80%,
- wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- w zakresie odpadów niebezpiecznych osiągnięcia odzysku na poziomie: w 2015 roku – 80%,
- kontynuowania i intensyfikacja działań edukacyjno – informacyjnych dla wspierania rozwoju racjonalnego postępowania z odpadami komunalnymi; podnoszenie skuteczności oraz rozwój selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem odpadów biodegradowalnych,
- promowania wykorzystywania produktów wytwarzanych z odpadów, stosowania artykułów wielokrotnego użytku, a także kompostowania indywidualnego bioodpadów przez mieszkańców,
- monitorowania realizacji uchwalonego planu gospodarki odpadami w zakresie osiągnięcia założonych celów w gospodarce odpadami komunalnymi.

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest podniesienie sprawności systemów zbierania odpadów z jednoczesnym zapewnieniem ich odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach spełniających wymagania ochrony środowiska.

Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji i niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych bardzo korzystnie wpłynie na stan środowiska w gminie. Przyczyni się to do zmniejszenia ilości odpadów kierowanych bezpośrednio na składowiska poprzez poddawanie ich w pierwszej kolejności procesom odzysku. Ponadto objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym zbieraniem odpadów wyeliminuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów, przeciwdziałać będzie powstawaniu dzikich „wysypisk śmieci”. Jednakże powodzenie tych działań wymaga wdrożenia odpowiednich instrumentów finansowych, właściwej kontroli i nadzoru nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację tych zadań a także wykonanie działań zgodnie z określonymi terminami. Nie bez znaczenia jest tutaj przeprowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjno – informacyjnej wśród społeczeństwa. Wzrost ilości zbiórki odpadów, które można ponownie wykorzystać będzie pozytywnie wpływał na ograniczenie degradacji gleb i zasobów leśnych.

W projekcie Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 przedstawiono działania, z określeniem terminu ich realizacji, które mają na celu poprawę sytuacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Zaproponowany system gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje m.in. doskonalenie zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych. Realizacja zadań powinna korzystnie wpłynąć na stan środowiska i jednocześnie zdrowie ludzi.

Jednym z głównych problemów związanych z gospodarką odpadami niebezpiecznymi na terenie gminy są odpady zawierające azbest. Niezbędnym działaniem do realizacji w tym zakresie jest wdrożenie mechanizmów finansowych umożliwiających dofinansowanie zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. Działania zaproponowane w tym zakresie w projekcie Planu wpłyną korzystnie na stan środowiska w gminie. W przypadku braku realizacji w/w zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu.

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska są odpady niebezpieczne występujące w strumieniu odpadów komunalnych, które dziś w większości trafiają na składowiska odpadów. Prowadzenie stałej edukacji i informacji dotyczącej konieczności selektywnego zbierania tych odpadów ze wskazaniem miejsc ich odbioru a także pokazującej szkodliwość ich oddziaływania na zdrowie i środowisko w przypadku niewłaściwego postępowania, powinno w rezultacie przyczynić się do znaczącej poprawy stanu środowiska w gminie Lipowa.

W zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi rozbudowa systemu zbiórki i postępowania z tymi odpadami w celu osiągnięcia określonych rocznych poziomów odzysku i recyklingu pozwoli zmniejszyć ilość odpadów deponowanych na składowiskach odpadów, zużycie surowców do produkcji nowych opakowań i ograniczy zaśmiecanie lasów, rzek i rowów.

Zaproponowane w projekcie PGO dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018 działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne powinny ograniczyć ich negatywne oddziaływanie na środowisko pod warunkiem wprowadzenia i realizacji systemu gospodarki zgodnie z założeniami projektu Planu.

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na środowisko, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększenie świadomości ekologicznej jest koniecznym warunkiem realizacji poszczególnych priorytetów i celów.

W wyniku wdrożenia „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Lipowa na lata 2011-2018” wystąpią dwa pozytywne podstawowe rodzaje oddziaływania na środowisko:

- oddziaływania pozytywne związane z likwidacją „dzikich” składowisk odpadów,
- oddziaływania pozytywne związane z funkcjonowaniem systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz utrzymania porządku i czystości na terenie gminy

Wdrożenie „Planu...” spowoduje poprawę stanu czystości środowiska w gminie i na terenie Parku Krajobrazowego, obszarów NATURA 2000 rezerwatu Kuźnie oraz obszarów cennych przyrodniczo zwłaszcza w zakresie stanu powierzchni ziemi i czystości środowiska wodnego.

Wdrożenie „Planu...” spowoduje zauważalną, wyraźną poprawę ekologicznych warunków życia ludzi, roślin i zwierząt na terenie Parku Krajobrazowego, obszarów NATURA 2000, rezerwatu „Kuźnie” oraz obszarów cennych przyrodniczo, a także gminy Lipowa.

Wdrożenie „Planu...” nie spowoduje negatywnego oddziaływania na użytkowe zasoby środowiska przyrodniczego, a w odniesieniu do niektórych z nich, zwłaszcza zasobów rekreacyjnych i wodnych poprawi ich jakość.

Zdecydowanie pozytywna jest prognoza oddziaływania „Planu...” na formy ochrony przyrody takie jak Park Krajobrazowy, obszary NATURA 2000, rezerwat „Kuźnie” oraz obszary cenne przyrodniczo, a także pomniki przyrody ustanowione w gminie Lipowa. Przede wszystkim poprawi się stan czystości środowiska w otoczeniu, zwiększeniu ulegną walory krajobrazowe i wzrośnie ich atrakcyjność rekreacyjna.

Wdrożenie „Planu...” nie stwarza jakiegokolwiek zagrożenia dewaloryzacji przyrody i krajobrazu na obszarze gminy Lipowa oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, obszarów NATURA 2000 „Beskid Śląski”, rezerwatu „Kuźnie” oraz obszarów cennych przyrodniczo i pomników przyrody.

